SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 105. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 7, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЧЕРВНЯ 1989 Ч. 105. РІК XCVI.

ДЕНЬ СПІЛЬНОЇ МОЛИТВИ

Дорогі в Христі!

Українська Католицька Церква на Рідних Землях переживає часи небувалого під'йому, а останніми днями доходили до нас певні відомості про те, як наші українські владики, священики і вірні усильною молитвою і постом домагаються публичного визнання і легалізації нашої Церкви в Україні.

Тепер наші брати і сестри в Україні звертаються до нас із проханням, щоб і ми на поселеннях духово злучилися з ними і спільною молитвою благали Господа, щоб Він післав нашій Церкві довгождану волю і свободу. Вони благають нас, щоб ми в той самий день і час, одним серцем і одними устами підносили наші щирі моління до Небесного Отця у намірені, щоб були пошановані основні людські права Української Церкви й Українського Народу на нашій рідній землі.

„Будьте чуйні, отже, і ввесь час моліться", каже наш Божественний Спаситель (Лука 21.36) і знову Він кличе: „Просіть і дасться Вам" (Мат. 7.7). Наш нарід завжди вірив, що „молитва ломить залізо". З такою саме кріпкою вірою наші брати і сестри в Україні просять, щоб усі вірні Української Католицької Церкви молилися за кращу долю нашої Матері-Церкви.

Отож ідучи за закликом наших владик, священиків ченців, черниць і всіх мирян в Україні, звертаюся до всіх вірних на поселеннях з усильним проханням, щоб дня 18-го червня 1989 року служити Богослужен-ня по всіх наших церквах за свободу і легалізацію нашої Церкви в Україні.

Коли Дух Святий зійшов на апостолів в день першої християнської П'ятдесятниці, Христові учні неустрашимо визнавали євангельську благовість і це своє свідчення припечатали своєю мученицькою кров'ю. Подібно і наша Українська Церква несе це свідчення крови по сьогоднішній день, а ми всі щирою, ревною, усильною молитвою, постом і добрими ділами милосердя можемо приспішити годину її волі.

Благословення Господнє на Вас!

† Мирослав І.
Кардинал Любачівський

Дано в Чікаго, при катедральному Соборі
Святого Отця Миколая
дня 3-го червня 1989 року Божого

ДЕПУТАТИ НЕ РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ НАРОДУ

Москва. — Згідно з повідомленням пресслужби УГ Спілки, в Україні було обрано 225 депутатів до Верховної Ради СССР. Серед них — 193 особи — члени і кандидати в члени КПСС. Серед них депутатами стали 63 особи з кіл партійних, державних та профспілкових функціонерів, як і інших казенних організацій, в тому і представники армії та КГБ. Крім того депутатами обрано особи, що займають посади голів колгоспів, ректорів та професорів вузів, керівників підприємств, головних лікарів тощо.

Разом із вищезгаданими партійними та державними функціонерами вони становлять 132 особи, на всіх 193 депутатів партійців (59,7%). Серед прізвищ депутатів — українських 149. Депутати з України становлять 11,3% всіх депутатів СССР. Отже населення України, що складає від однієї шостої до однієї п'ятої всього населення СССР, отримало всього одну восьму депутатських місць.

Слід також звернути увагу на те, що на 280 мільйонів населення СССР, комуністів нараховують близько 19 мільйонів, тобто 6,8 відсотків всього населення. Тим часом, коли підрахувати кількість депутатів партійців, то виходить, що вони творять велику більшість депутатів і це ще раз свідчить про те, що безпартійному продістатися в совєтську Верховну Раду дуже тяжко.

Кореспонденційний пункт УГСпілки в Москві повідомляє, що під час передвиборчої кампанії в місті Бердичеві на Житомирщині, відбулися два мітинґи, спрямовані проти одного кандидата в депутати — першого секретаря обкому Василя Кавуна. Учасники мітингу протестували проти того, що виборча комісія не допустила жадного іншого кандидата.

Одним із активістів тих мітинґів був також підполковник совєтської армії Володимир Чишовий. З його ініціятиви військова частина, в якій він служить, прибула на мітинг строєм. Під час мітингу підполковник гостро критикував виборчі умови. За це згодом Чишовий був засуджений на військових партійних зборах і виключений з партії, Водночас командування післало підполковника Чишового до Львова на обслід до психолікарні.

Проте Чишовий по дорозі втік і прибув до Москви, де зустрівся з представниками центральної преси і керівними особами в ЦК КПСС. Після того, як він повернувся до своєї військової частини, йому заявили, що 7-го квітня над ним відбудеться суд „офіцерської чести", мовляв він не виконав наказу і відхилився від маршруту до Львова.

Крім підполковника Чишового активну участь в мітинґах брали також підполковник Рожковський і підполковник Бехтерман. Останній навіть брав участь у житомирських мітинґах. Обидва у зв'язку з тим також попали в конфлікт з військовим командуванням.

В Києві відбулася виставка фотознімок Т. Д'Авіньйон

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Газета „Молодь України" з 2-го травня ц.р., вмістила коротку, але дуже теплу, статтю пера Олега Єльцова про виставку знімок Тані Д'Авіньйон з Бостону, в Будинку художника у Києві.

Репортер перевів розмову з Т. Д'Авіньйон, яка часто відвідувала Україну і яка найкраще завважує зміни, які там зайшли у думках людей, їхньому світогляді та поведінці.

У розмові вона підкреслила, що головним завданням українців, які живуть в західніх країнах є доказати, що СССР це не тільки Росія, але також там живуть інші народи, в тому передусім українці. Вона розповідає про свою особисту мрію — видати фотоальбом про життя українців.

Репортер зі захопленням описує її виставку в Києві, яка містить 146 світлин із життя українців „тут" і „там" та стверджує, що часом важко впізнати, де яка була роблена, коли йдеться про людей, яких фотографувала Т. Д'Авіньйон. Він також завважує, що у світлинах добачується радісне світобачення її авторки.

ВИСТАВКА ТВОРІВ Я. ГНІЗДОВСЬКОГО

Нюарк, Н.Дж. — Тут в неділю, 11-го червня ц.р., Фундація „Рідна Школа" влаштовує виставку мистецьких творів Якова Гніздовського, дереворитів, гравюр, афішів і карток. Виставка відбудеться від год. 10-ої ранку до 1:30 по полудні в Пластовій домівці, 736 Сенфорд авеню, напроти української католицької церкви, св. Івана Хрестителя.

На З'їзді в Москві критикували А. Сахарова

Москва. — Як повідомляє кореспондент агентства АП Ендрю Кетелл, у п'ятницю, 2-го червня, на З'їзді народних депутатів день почався досить скучно. Але ця байдужість враз розвіялась після виступу „афганського ветерана", першого секретаря Черкаського міськкому комсомолу УССР Сергія Червонописького, який виступив з різкою критикою академіка Андрея Сахарова.

Депутат від комсомолу обурювався, що під час перебування в Канаді, А. Сахаров у своєму інтерв'ю стверджував, ніби совєтські гелікоптери вбивали з повітря своїх же вояків якщо була загроза, що їх візьмуть у полон муджагедіни. Червонописький вважає це образою „чести, гідности і пам'яти синів батьківщини, які до кінця виконували свій обов'язок".

Кетелл повідомляє, що більшість делеґатів повставали з місць і влаштували овацію Червонопиському. А коли А. Сахаров взяв слово у відповідь, то його неодноразово перебивали. Проте він все ж таки зумів сказати, що в результаті інвазії совєтських військ на Афганістан було вбито понад мільйон мирних жителів. „Ми повинні очиститись від цієї ганьби, — сказав Сахаров. — Я виступав проти вводу військ у Афганістан і за це мене вислали з Москви в Горькій. Я пишаюся цим, ніби орденом". Далі Сахаров сказав, що перш ніж звинувачувати його, треба вичекати результатів розслідування, що якраз ведеться у цій справі.

Як тільки Сахаров закінчив свій виступ, до мікрофону кинулися декілька депутатів, які раніше не записувалися для виступів. Колишній начальник штабу совєтської армії, а тепер радник Ґорбачова у військових справах маршал Сергій Ахромеєв назвав „нахабною брехнею" твердження ніби совєтським воїнам наказували стріляти у своїх товаришів.

Присутні в залі члени Політбюро, стоячи, привітали виступ учительки із Ташкента Турсун Казакової, яка сказала, що Сахарову повинно бути соромно. „Ви образили наш народ, нашу армію, наших хлопців, що віддали своє молоде життя!" — вигукувала Казакова.

„СОЛІДАРНІСТЬ" ЗДОБУЛА ВЕЛИКУ ПЕРЕМОГУ

Варшава. — У понеділок вечором, 5-го червня ц.р. комуністична партія Польщі офіційно визнала, що кандидати до польського парляменту профспілкового руху „Солідарність" виграли ці вибори „рішучою більшістю голосів". Проголошуючи деякі виборчі висліди офіційні чинники відразу кинули виклик переможцям включитися і зформувати коаліційний уряд.

Точних вислідів недільних виборів ще не подано, але офіційний речник польського уряду Ян Біштига заявив, що „ці вибори були плебісцитного характеру і 'Солідарність' здобула незаперечну більшість голосів".

Як відомо, новий парлямент складатиметься з двох палат — 460-членного сойму і 100-членного сенату. Для комуністичної партії в соймі забезпечено 299 місць а для незалежних груп — 161. Виглядає, що „Солідарність" здобула всі 161 місць, а комуністи не здобули своїх місць, бо не здобули 50 відсотків голосів. Сенат майже вповні в руках „Солідарности".

Закордонні дипломати стверджують, що мабуть уряд прем'єра Мєчислава Раковського буде змушений зрезиґнувати, якщо виявиться, що він, міністер внутрішніх справ ген. Чеслав Кіщак і міністер оборони ген. Фльоріян Сівіцкі були викреслені з листи більшістю голосуючих громадян. В такому випадку президент ген. Войцєх Ярузельський, голова комуністичної партії Польщі, опиниться в дещо незручному становищі. Припускаючи таку можливість, уряд почав закликати „Солідарність" та її прибічників до спільних зусиль, вдержання порядку і спокою в країні, підкреслюючи неодноразово й те, що в іншому випадку ця виборча перемога може тривати дуже коротко, а провину за неможливість уведення демократичних змін припишеться „Солідарності".

Уряд ЗСА радісно привітав перемогу „Солідарности" у цих виборах, заявляючи, що це є історичний крок в сторону демократії, здобутий в справедливих змаганнях.

УЗБЕКИ ЗРУШИЛИСЬ

Москва. — Пресове агентство ТАСС подало до відома, що національні заворушення поширюються по республіках СССР, останньо йдеться про демонстрацію в Узбекістані, де демонстранти змагалися з поліцією, палили авта і нищили будівлі.

В звідомленні пресового агентства розповідається про те, що були й жертви в людях одначе числа вбитих не подається. Виявляється, що узбеки зударились з месхами, групою громадян, які первісно походять з Грузії та яких силоміць переселено під час Другої світової війни. Дальше розповідається про те, що для успокоєння розрухів вислано військові одиниці міністерства внутрішніх справ і встановлено поліційні години в кількох містах і містечках Ферганського міжгір'я, знаного з вирощування бавовни. Одначе у звідомленні не подається причин цих заворушень, останніх із ряду демонстрацій, що потрясають Совєтський Союз впродовж останніх двох років.

Повідомляючи про це найновіше заворушення в Узбекістані, преса пригадує про інші демонстрації в республіках СССР, починаючи березневою демонстрацією в Грузії, коли загинуло 20 осіб, згадується й про територіяльні суперечки між Вірменією та Азербайджаном. Окремо говориться про національні заворушення в Литві, Латвії, Естонії, Молдавії та Україні, де народ домагається більшої суверенности від Москви в справах культури та економіки.

ВІЛЬНИЙ СВІТ ОСУДЖУЄ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД

На площі Тіананьмен в Пекіні молодий чоловік затримав колону з 18-ох танків, наражуючи життям. Після кількох хвилин і розмови з командиром прохожі силою забрали його з дороги.

Пекін. — Танки і бронетранспортери зайняли центральну пекінську площу Тіананьмен, а вулицями китайської столиці роз'їжджають вантажні військові авта, повні вояків, які з найменшого приводу відкривають вогонь з автоматів.

Хоч уряд не повідомив точної кількости жертв, які загинули в неділю, 4-го червня, вважають, що їх не менше тисячі. Філіппінський консул Коразон Патарата сказала, що кількість вбитих досягає 3,000. Західні журналісти і дипломати в Пекіні вважають, що ця цифра цілком реальна.

З джерел, близьких до армії, стало відомо, що на базі, розташованій на північ від Пекіну, спалахнули заворушення. У понеділок вранці на військовому летовищі приземлялися літаки. Розповідають, що розквартирована на цій базі 38-ма армія відмовилася брати участь у військових діях проти демонстрантів у Пекіні, а ще раніше її командири осудили запровадження у столиці надзвичайного стану. Участь у бойні на площі Тіананьмен брала 27-ма армія.

У численних інтерв'ю з американськими журналістами мешканці Пекіну не приховували свого незадоволення армією, комуністичною партією і урядом.

Надійшли повідомлення про протести в Нанкіні, Шанхаї та інших містах. Повідомляють також, що на дорогах, які ведуть до Пекіну, молодь підпалює військові авта і бронетранспортери, якщо їх ніхто не охороняє.

Хто саме дав наказ вжити силу проти демонстрантів, покищо невідомо. Нема, однак, майже ніяких сумнівів, що вирішальне слово належить 84-річному китайському вождеві Денгові Шіаопінгові, з іменем якого зв'язують „перебудову" в Китаї. Також є поголоски, що він перебуває в лікарні і вмирає, або вже помер, у наслідок недуги рака простати.

Державні засоби масової інформації передають бравурні повідомлення про „перемогу над контрреволюціонерами".

Світ не залишився байдужим до вчиненого урядом комуністичного Китаю кровопролиття. У Вашінгтоні конгресмени і сенатори ще в неділю сказали, що вимагають від Адміністрації Джорджа Буша прийняти відповідні санкції проти Китаю.

У понеділок Білий Дім повідомив, що припиняє продаж Китаєві зброї на „урядовій основі" і забороняє продаж Китаєві зброї приватним фірмам. Білий Дім також оголосив, що китайські студенти, яким мине термін перебування у ЗСА, якщо вони захочуть лишитися тут на невизначений час, дістануть на це дозвіл.

Президент Дж. Буш виключив, однак, застосування таких заходів протесту, як відклик амбасадора ЗСА з Пекіну і запровадження економічних санкцій.

Із головної квартири Европейської Економічної Спільноти у Брюсселі прийшло повідомлення, що керівники Спільного ринку відкликали зустріч з міністром зовнішньої торгівлі Китаю. В заяві Спільного ринку сказано про „неможливість зустрічі в нинішніх обставинах".

У Лондоні ряд членів парляменту поставили вимогу, щоб англо-китайський договір про передачу комуністичному Китаєві у 1997 році британської колонії Гонг Конг був або переглянутий, або взагалі відкликаний.

Величезна демонстраціля відбулася у Гонг Конгу. Її учасники вимагали осудити уряд Китаю зі сторони всього світу. Вони також висловили турботу у зв'язку з тим, що за кілька років Гонг Конг попаде під юрисдикцію комуністичного уряду.

В АМЕРИЦІ

В ІТАЛІЇ БУЛИ ПІДРАХОВАНІ результати голосування у виборах в 165 місцевих радах. Несподівано велику поразку потерпіла Комуністична партія Італії, за кандидатів якої проголосувало лише 16.9 відсотка виборців, тоді як торік за комуністів було подано 22.1 відсотка голосів. У виборах впевнено здобули лідерство християнські демократи (39.6), які збільшили своє представництво більш як на 4 відсотки депутатів. Вперше за всю післявоєнну історію Італійська соціялістична партія дістала більше голосів (19.1), ніж комуністи.

ГРУПА ВТІКАЧІВ З В'ЄТНАМУ, які прибули в Гонг Конг на човнах і розглядаються там як нелеґальні іміґранти, були розміщені на безлюдному острові, позбавленому елементарного житла. Гонгконгська поліціля забезпечила 350 мужчин, жінок і дітей запасами їди і пиття і висадила їх на один з островів групи Соко. Уряд пояснив таке жорстоке рішення гострою нестачею приміщень для втікачів з комуністичних країн Азії. „Все, що ми можемо зробити, — це дати їм їду і пиття, але поселити їх абсолютно не маємо де", — заявив урядовий чиновник Майк Генсон, виправдуючи рішення властей щодо останньої партії в'єтнамських втікачів. За останні три дні в колишню англійську колонію з комуністичного В'єтнаму прибуло ще 2,300 осіб.

ПІД ЧАС КОНФЕРЕНЦІЇ міністрів нафтової промисловости 13-ох країн ОПЕК, що відбулася у Відні від 2-го до 5-го червня, було прийнято рішення про збільшення видобутку і продажу нафти. Тепер щоденний видобуток нафти не повинен перевищувати 18.5 мільйонів барилок в день. На віденській зустрічі було прийнято рішення про збільшення видобутку нафти всіми країнами міжнародного картелю країн-експортерів нафти до 20-20.5 мільйонів барилок. На збільшення видобутку і продажу нафти настоюють практично всі 13 країн. Своє рішення вони пояснюють, поперше, високим попитом на нафту і, подруге, можливістю заробити мільйони долярів у зв'зку з тим, що ціна на нафту на світовому ринку виросла за останні п'ять-десять місяців з 15 дол. за барилку до 18 і навіть 19, в залежності від сорту нафти.

ВИСТУПАЮЧИ В МАДЯРСЬКОМУ парляменті, прем'єр-міністер країни Мікльош Намет закликав законодавців повністю реґабілітувати колишнього прем'єр-міністра Мадярщини Імре Надя і його прихильників, страчених 16-го червня 1958 року. М. Немет закликав інші соціялістичні країни, явно маючи на увазі перш за все Совєтський Союз, внести свій вклад у прояснення обставин мадярської траґедії 1956 року. Прем'єр-міністер закликав співвітчизників дотримуватися порядку і спокою в день офіційного перезахоронення останків Надя 16-го червня ц.р. „Нехай 16-те червня, — сказав Немет, — стане днем жалоби і пам'яти. Лише ми можемо зробити цей день днем національної єдности, і від нас залижить, чи повториться національна трагедія".

У СВІТІ

У ВАШІНҐТОНІ СЕРЕД політичних кіл обурення подіями в Китаю не менше, як і серед громадян. Політичні аналітики твердять, що Уряд президента Джорджа Буша буде мусів зареаґувати швидко, якщо не хоче наразитись на критику Конґресу. Конґресмени обидвох партій об'єдналися і спільно вимагають, щоби президент Буш негайно зробив відповідні заходи супроти Пекіну. Якщо Білий Дім не зареагує негайно, то „Конґрес зробить це за нього" заявив конґресмен С.Солаж, демократ з Ню Йорку, який є головою конґресової Підкомісії для тихоокеанських і азійських справ.

ПРАЦІВНИКИ КРАЙОВОГО архіву у Вашінґтоні заявили, що немає сумніву про правдивість німецько-совєтського договору з 1939 року, яким призначено прибалтійські держави Совєтському Союзові, не зважаючи на те, що оригінальні договори-документи ніколи не були знайдені. Діло в тому, що знайдено мікрофільми тих документів у Німеччині 1945 року, а копію з німецького мікрофільму можна оглянути в Крайовому архіві ЗСА у Вашінґтоні. Як відомо, минулого четверга новий совєтський парлямент оформив комісію, завданням якої є дослідити чи прибалтійські держави прилучилися добровільно до СССР, чи їх прилучено силоміць згідно з німецько-совєтським договором 1939 року.

МАЙЖЕ ВСІ ФЕДЕРАЛЬНІ судді мають додатковий прихід, а більшість з них є власниками шести циферних інвестиційних тек і також багато з них має більше приходів з інших джерел, як з виконування обов'язку судді. Ці досліди опублікувало пресове аґентство Ассошіейтед Пресс, базуючись на 935 фінансових звітах з 1987 року, а все це в наслідок того, що Федеральні судді постійно домагаються підвищення своїх платень. Їхні домагання на 30-відсоткову підвишку Конґрес відкинув на початку цього року. Тепер платні Федеральних суддів є від 89,500 до 115,000 дол. річно.

Завершується підготова до Дня Батька на Союзівці

Група танцюристів ансамблю П. Марунчака

Джерзі Ситі, Н.Дж. — День Батька в неділю, 18-го червня ц.р., буде, як ми вже повідомляли, тим разом відзначений особливо величаво і розпічнеться вже у суботу, 17-го червня, концертом бандуристів „Гомону" з Мейплвуду, Н.Дж., під керівництвом Олеся Напори.

Після концерту відбудеться забава під звуки оркестри Богдана Гірняка з приспівами Ігоря Раковського.

В неділю, 18-го червня, Єпископ УКЦ Василь Лостен відправить Службу Божу в церкві Пресвятої Тройці о год. 10-ій ранку, а о. Іван Куліш із УАПЦ відправить о год. 11-ій ранку Службу Божу в каплиці св. Володимира.

В год. 1-ій по полудні відбудеться посвячення нового будинку на Союзівці, призначеного для працівників, а о. год. 3-ій — концерт в залі „Веселки"

В концерті беруть участь: вокальний ансамбль українського хору „Думка" і танцювальний ансамбль Петра Марунчака із Монтреалю. Обидва ці мистецькі ансамблі вже не один раз виступали на Союзівці і втішаються великою популярністю. Тому можна сподіватися, що і тим разом їхній виступ буде стояти в осередку програми Дня Батька.

Координатор братської діяльности Андрій Воробець заохочує відділи та окружні комітети УНС організувати автобуси на це свято, пригадуючи, що всі гості можуть користуватися зниженими цінами, які в цьому часі ще актуальні на Союзівці. Зголошуватися можна безпосередньо на Союзівку телефонічно на число (314) 626-5641.

ВИСТАВКА КАРТИН ГОСТЯ З КИЄВА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці влаштовує відкриття виставки картин Олександра Костецького, гостя з Києва, у неділю, 11-го червня ц.р. о год. 1-ій по полудні в ґалерії ОМУА, 136 Друга авеню. Виставка триватиме до 18-го червня ц.р. і буде відкрита в будні від 6-8-ої год. вечора та суботи і неділі від 1-8-ої вечора.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Всемогучий КҐБ

Від березня 1985 року, коли на овиді СССР появився Міхаїл Ґорбачов, створилася у вільному світі про нього двояка думка. Одні вважають його ледве не пророком демократії на Сході Европи, великим реформатором і миротворцем (китайські студенти), — знову інші вбачають у ньому щось у роді шарлятана, який гарними фразами прагне замилити очі Заходу. Правда лежить посередині. Високоосвічений, надзвичайно зручний тактик, з добрими манерами, досконалий знавець вдачі московських земляків і болячок дійсности в Евразії, водночас амбітний втриматися при владі. Він не сталініст, але, мабуть, марксизм так глибоко вріс в його душу, що Маркс у СССР все ще є табу. Тому рятування економіки відхилом від догми монополю партійно-державного апарату на продукцію і розподіл проходить страшенне пиняво і покищо невдачно. Але не можна заперечувати, що Ґорбачов таки перевів — охоче чи під тиском — чималі зміни. Він відкрив скриньку Пандори і ні він ані ніхто інший не всилі всунути туди всі ті хвороби, які відтіль висипалися. Виступ колишнього спортового першуна Юрія Власова, який у 1960 році дістав золоту медалю на Олімпіяді, цей виступ із таким обвинуваченям проти всемогучого КҐБ (Комітєт Ґосударственной Безопасності) був першорядною політичною подією. Юрій Власов знав, що таке ҐПУ, бо його батька, зареєстрованого комуніста, замучили. Але говорити на зборищі понад півтисячі людей у залі з радіоапаратами, що ҐПУ — це підпільна потуга, яка вбила вже мільйони осіб і далі веде протизаконну насильницьку роботу, — казати, що „поки існує КҐБ — не може бути демократії" — це більше, як відвага. Зважитися на таке можна тільки в дуже змінених обставинах, у радикально зміненій атмосфері. Та ще й після того виступу сотні присутніх оплескували промовця. І на другий день голова КҐБ Владимір Крючков сам признав, що совєтський парлямент повинен знати про всі діла цієї тайної поліції та покликувався на існування в американському Конґресі відповідних Комісій.

КҐБ є спадкоємцем ЧК і НКВД. Першим головою і засновником Чрезвичайної Комісії був Фелікс Дзєржиньскі, родом поляк (його брат був у Польщі між двома світовими війнами високим урядовцем у міністерстві освіти) і централя ҐПУ міститься у Москві на площі Дзєржинського. Початок цієї держави в державі був ще за Леніна. Тоді то постали перші в Европі табори примусової праці, насправді кацети, чи пак ҐУЛаґи, що їх розкривав у своїх творах Солженіцин. Власов твердить, що далі існують ҐУЛаґи і далі люди в СССР тероризовані маривом „психушок". Коли за Сталіна згинув в атентаті голова ЧК Берія — по всьому Совєтському Союзі від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море покотилася така кривава хвиля, якої не знав світ від часу Атиллі, який до історії перейшов, як „Бич Божий". Тоді-то згинули теж усі без вийнятку ці діячі української культури, які виїхали в Україну з Франції Чехо-Словаччини й Галичини, з вірою, що там можуть прислужитися батьківщині (Антін Крушельницький з дружиною і двома синами, Михайло Лозинський, Роман Сказинський, Василь Бобинський, Микола Чайківський і багато інших). Це був погром української культури і погром української хліборобської верстви. Руками Лазара Каґановича переведено в Україні небувалий в історії штучний голод зількома мільйонами загинулих чоловіків, жінок і дітей. Це сталося в ім'я примусової комуністичної колективізації, яка завела цілий Совєтський Союз включно з Україною, що звалася „житницею Европи" і багатим на землі плоди Сибіром, до карткової системи з усіма її курйозами.

Як далі розвинуться події в СССР та зокрема в Україні — ніхто не всилі передбачити. Найкращі знавці тамошніх відносин твердять, що хід подій в Україні залежить від подій в інших складових частинах імперії і також у сателітських державах. Можливо від Китаю почнеться упадок комунізму — хто його знає? Теперішні події у цій країні, що правдоподібно розгорнуться у громадянську війну, захопивши всі верстви тамошнього суспільства, можуть закінчитися прогрою комунізму і цілої комуністичної системи. Перші дні совєтського парляменту в минулому тижні доказали, що це вже не бочка котиться по похилому узбіччі, а лявіна.

Головуючий Міхаїл Ґорбачов проголосив, що зголосилися ще до слова 469 депутати. Представник Грузії назвав „різником" генерала Грузинської військової округи, який отруйним газом і стріляниною розганяв демонстрантів у Тбілісі. Виступ Юрія Власова не був єдиним, що бив у заскорузлу большевицьку систему. Цілий ряд промовців, — між ними Юрій Черниченко (українець), що таврував Іґора Ліґачова, як шефа сільського господарства, — всі ці перші промовці напевне створили атмосферу для дальших атак проти звеличників марксизму. Якщо Ґорбачов прагнув змінити політичну атмосферу створенням цього дивовижного парляменту — то це йому вдалося. Але ніхто не присягне, що та гласність і перебудова не викопає могили також самому Ґорбачову — разом із цілим комунізмом.

Михайло Кучер

ПОЛІТИЧНА СВЯТИНЯ НА КРАСНІЙ ПЛОЩІ

Красна площа — центр Москви. В глибині цього центру — труна з мумією мертвої людини — Леніна. Про нього в СССР говорять, що він не помер, він — „вічно живий", він, на нещастя, „завжди з нами".

А ось вічне місто Рим із собором св. Петра, Ватиканом, не має такої монополії „центральности", яка характерна совєтським державним святиням. І не тільки в дореволюційній Росії, але ніде у світі, який постав на базі християнської цивілізації — ніде символічним центром офіційної держави не була могила з натуралістично забальзамованим трупом.

Як це сталося, що Леніна не поховано, а виставлено в труні на загальний огляд? Ніхто не старався знайти пояснення такому парадоксальному фактові. Революція, яка претендувала на загальне оновлення світу, а її вожді проголосили себе ворогами релігії, відновили практику муміфікації. Від того людство відмовилося 6,000 років тому.

Енгельс заповів своє тіло спалити, а попіл розвіяти над морем. Мавзолей Леніна — це грубий вульґарний натуралізм. Російська Жовтнева революція проломила демонтаж традиційної культури і відкрила шлях до варварства.

Культура — це не тільки мистецтво і художня творчість. Про зрілість цивілізації свідчить діяпазон порушення засади-наказу „не вбий!" В те входять війни, смертна кара, кривава помства. Чим ширший діяпазон дозволених вбивств, тим нижчий гуманістичний рівень цивілізації.

Думка про збереження тіла Леніна виникла, — як це не дивно — серед мас, — писав харківський паталогоанатом Воробйов, який працював над бальзамованням трупа Леніна. Особливо настирливі прохання приходили з периферії. Так група київських залізничників просила: негайно доручити відповідним спеціялістам справу збереження тіла дорогого Ільїча на тисячу років. Учні з Ростова на Дону писали: поховати в землі нічого незвичайного, а зберегти на багато років може зробити тільки Комуністична партія.

І ще одна вимога: тіло Ільїча не поховати в землі, а помістити в центральний музей і забальзамувати. Тим самим робітники майбутніх століть будуть мати можливість бачити вождя пролетаріяту. Тільки в глибині народних мас могла виникнути божевільна ідея забальзамовання вождя і покладення його в центральний музей. Удова протестувала проти забальзамовання, але безуспішно і тим викликала погрози Сталіна. 1944 року „Ізвєстія" писали, що вчені винайшли новий спосіб „поліпшення стану тіла Леніна".

Мавзолей побудовано всупереч згоди Леніна і волі його дружини Крупської. Кому він був потрібен? В першу чергу його жадібним крови примітивним азійським наслідкам. В тому розумінні мавзолей фундамент великого терору, „нової культури", в якій смерть ніби заперечується. Ніколи, крім епідемії чуми в Західній Европі, смерть так владно не входила в життя. Символ мнимого безсмертя потрібен був, як виправдання і обоснування знищення мільйонів людей. Але на тому не кінець. 1946 року за метою совєтських медиків забальзамовано тіло вождя болгарського народу Димитрієва, а 1969 року, в'єтнамського вождя Го-Ші-Міна. Але сакраментальність все таки з бігом часу зменшувалася, доказом чого було „виселення" Сталіна з мавзолею.

Щорічно до мавзолея Леніна приходить 2.5 млн відвідувачів. Кожного дня 12,000. З 1924 року мавзолей відвідало 100 млн. осіб. Дехто ставить собі питання, — що думають люди, які туди приходять? Чи теперішній відвідувач мавзолею має можливість і бажання після всіх черг за їстивним стояти шість годин у черзі. Але й тут необережна і хутка секуляризація мавзолею може викликати навіть небезпечні наслідки.

Але як задивляється на мавзолей цивілізоване людство? Мавзолей став символом Нового світу — серце, смерть якого виставлена на показ і оглядини, смерть, що видає себе за життя. Це пам'ятник великої брехні, революційній утопії. На одній частині ваги — мавзолей, на другій — могили без числа на Колимі, Соловках, Воркуті, Казахстані. Але законсервувати мавзолей назавжди було б злочином: колись прийде час його ліквідації.

Анна Білик

А гора горою...

Народна мудрість гласить: „Говори до гори, а гора горою!" Мені це прислів'я пригадується, коли читаю українські газети, які повідомляють про події в Україні. Йдеться насамперед про звітування подій, пов'язаних з перебудовою і гласністю.

Уже давніше відомо, що Україна залишилась мов би заповідником Брежнєва. У Москві навіть із зятем Брежнєва розрахувались так, що його посадили на 12 років, а в Україні навіть далекі підлеглі колишнього чотирикратного героя СССР, орденоносця, майже всіх можливих нагород, залишаються певно на своїх місцях і в змінених умовах проводять стару застійну політику...

Український поет Микола Руденко, який після звільнення з концентраційного табору виїхав на Захід, опублікував в українському найстаршому щоденнику „Свобода" з 4-го квітня нинішнього року статтю п. з. „Полковник у цивільному перебудувався". Руденко пише про полковника КҐБ Гончара, якого він знає особисто з часів концентраційного табору. В той час ще підполковник КҐБ Гончар приїздив до Руденка та інших українських політичних в'язнів, яких старався всяким способом привести до підпису покаяння.

Змінився час, настала т. зв. перебудова і з підполковника став полковник КҐБ Гончар, який замість вимагання підписати покаяття, став на „перебудовчу" дорогу і нині керує загоном бойовиків, що переслідують членів Української Гельсінкської Спілки та інших неформальних організацій. Та це тільки один факт з брежнєвських перебудовників в Україні, але скільки їх можна довідатись, коли прочитати дискусійні виступи на звітно-виборних зборах партійної письменницької організації, опубліковані в „Літературній Україні" за 4-го травня нинішнього року! Вже з виступу Павличка, голови Товариства української мови ім. Шевченка, довідуємось, що досьогодні це Товариство офіційно не зареєстроване! Читаєш і не віриш власним очам! Товариство, яке існує вже понад чотири місяці, з осередком в столиці республіки і досьогодні не зареєстроване! Та в дискусії ні один не наважився вказати на перешкоду реєстрації — брежнєвські експонати в Україні, бо всі прекрасно знають і розуміють, що „риба починає псутись від голови!"

Я пригадую, що ще не так давно багато мовилось про удержавнення української мови, мовляв, навіть комісію створено, але останнім часом все притихло. В той час Латвійська та Естонська республіка 19-го травня на засіданнях Верховних Рад цих республік прийняли закон про удержавнення своїх національних мов. Отже, не робили багато галасу навколо комісії, а приступили до діла. А комісія про підготову надання державного статусу українській мові в Україні ще далі засідає під пильним оком застійних кадрів маршала Брежнєва!

Ще болючіше читати антидемократичні виступи в партійних українських газетах проти Народного Руху України на сприяння перебудові. Партійні кадри на чолі з брежнєвським ідеологом Кравчуком стараються всякими методами не допустити до діяльности цього Народного Руху і послуговуються методами Каґановича, вживаючи забріхану пропаґанду 30-их років, жертвою якої стали мільйони українських хліборобів, робітників та інтеліґенції. Читаючи і слухаючи виступи Горбачова і порівнюючи їх з тим, що діється в Україні дивуєшся, як це можливо! Але приглянешся до українського партійного й республіканського керівництва трохи ближче і зрозумієш! На всіх посадах в Україні дійшло до добровільної „перебудови" — брежнєвські експонати у заповіднику застою заговорили про перебудову і провадять далі „мудру" політику свого генія — лауреата Ленінської премії, якого в орденах навіть Сталін не перевершив — Брежнєва. Звичайно, воно то й можна зрозуміти, що кожен свою шкіру рятує, але де ж та партія, яка на квитках видрукувала: „Партія, — ум, честь и совесть нашей эпохи". Бракує українським партійним ідеологам саме цих рис, які Ленін вважав необхідним для партійного. А коли приглянутись до чести і совісти багатьох сучасних „власть імущих" в Україні, то треба чесно вимагати покарання не лише за голод в Україні 1932-33 років, але й переслідувань з 70-их років, жертвами яких стали видатні сини України Стус, Марченко та Тихий. Але ж, як змінити застійний заповідник на джерело нових ідей, нових метод праці, нової політичної атмосфери, коли на Україні стоїть така гора представників нетолерантної, забріханої доби Леоніда Ілліча! Бачачи, оцю гору, нещастя українського народу, мені й пригадалося прислів'я: „Говори до гори, а гора горою". Правда, з сучасною технікою можна і гори знести, справа лише в тому, чи доступна ця техніка українському народові?!

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Володимир Яців

ДВА ТАБОРИ СХІДНЬОЕВРОПЕЙСЬКИХ САТЕЛІТІВ

II.

Високопоставлені польські і мадярські лідери, не вагаються сказати, що в своїх країнах вони прямують до впровадження системи демократичної західнього зразка, та що вони є проти системи тоталітарної своїх сусідів. Такі зміни, які зайшли в стосунках між сателітами, як засудження Румунії за брутальне трактування національної меншости Мадярщиною на сесії Організації Об'єднаних Націй (на комісії прав людини), вказують на погіршення стосунків історичних народів. Поляки і мадяри кажуть одверто, що соціялістична торговельна організація Комекон, є непотрібною організацією, і тому вони вимагають перепровадження торговельних реформ, тоді коли їхні противники притримуються системи державного контролю.

Треба підкреслити, що ці дві країни приступили до західнього Міжнародного монетарного фонду, і до Світового банку, як теж мають в пляні бути членом Европейської вільної торговельної асоціяції, членами якої є Швеція, Австрія і Швайцарія. Коли звернемо увагу на країни Заходу, то можемо сказати, що війни між тими колишніми ворогами — немислимі тому, що ривалізуючі сторони прийняли добровільно принципові зобов'язання на відтинку політичному і господарському. Московська імперіялістична політика працювала проти подібного процесу у Східній Европі.

Польський історик Христина Керстен каже, що східньоевропейські народи вірять, що московсько-совєтська імперія, є відповідальна за всі її трагедії, і тому доки ці народи не переможуть ці неґативні почування у своїй свідомості, доти буде тяжко їм мати нормальні контакти з іншими народами. Треба ствердити, що політика Ґорбачова під сучасну пору відносно своїх розсварених сателітів, залишається двозначною. Совєтські офіційні чинники кажуть, що їхньою ціллю в Східній Европі є мир і стабільність, як теж уважають, що якісь непередбачені експльозивні рухи на території сателітів, можуть спричинити стримання реформ у Совєтському Союзі. Ця ціль має довгі круті дороги відмови, до кожної зміни, що натискає на керівництво. Рівно ж домагання приспішити реформи на всіх відтинках суспільно-політичного і господарського життя натрапляє на сильний опір чотирьох сімдесятилітніх упертих лідерів союзних соціялістичних республік.

Чехо-словацький активіст Петро Уль каже, що Ґорбачов потребує більше часу, щоб перевести зміни, та що він ще не є приготований до цього акту тому, що такі зміни могли б причинитися до дестабілізації в країні. Треба ствердити, що Ґорбачов змінив дотеперішню політику до своїх сателітів союзників. Совєтські офіційні чинники вважають, що вони потребують союзників реформістів, по-перше, щоб запобігти поширюваню незадоволення між самими східніми европейцями, і подруге, зміцнити свої власні реформи. Треба сказати, що розмови на тему зміни керівництва можна почути сьогодні в Східньому Берліні і Празі.

Тим часом Ґорбачов має вплив на двох лідерів реформістів, які задумують перепровадити зміни в системі, не тільки на відтинку економічному, але також на суспільно-політичному. Генерал Войцєх Ярузельський у Польщі, а знову Кароль Ґрош в Мадярщині змушені перепровадити зміни в системі, яка допровадила до катастрофічного господарського положення. У минулому році Ґорбачов відвідував Польщу і в своїх розмовах з генералом і урядом, підтримував політику змін в системі, що її перепроваджує уряд Ярузельського на відтинку господарському і на суспільно-політичному, а саме першого значення зміна, щодо леґального визнання профспілки „Солідарність". Він також відвідав Мадярщину і у своєму привітальному слові до мадярів він виперся від інвазії з 1956 року і висловив своє бажання вивести совєтські танки з Мадярщини, а лідер Карль Ґрош, прихильник перебудови, виключив ортодоксальних членів з Політбюра, і тим зміцнив позиції активістів реформістів.

Поляки, бачучи сприятливий і підбадьорюючий знак від Москви, критикують знову чеську Компартію і уряд за ув'язнення чеського письменника Гавеля, за його виступи проти тоталітарного режиму та за його виступи в обороні прав людини. Можна сказати, що Чехо-Словаччина і Східня Німеччина, — це легкий об'єкт тепер до критикування тому, вони бо ізольовані від Москви. Також їх легко критикувати, бо це помагає Ґорбачову атакувати своїх ортодоксальних противників у себе вдома. Чехо-словацькі лідери і східньо-німецькі офіційні чинники, підкреслюють ці всі труднощі, які є в Совєтському Союзі, у Польській Народній Республіці і Мадярщині й кажуть, що перебудова провадить тільки до руїни.

Вони також кажуть, що їхні народи не думають набратися польської, або мадярської хвороби, а дипломатичний кореспондент для „Берлінер Цайтунг", знову вважає, що ніхто не хоче їхньої інфляції, їхніх фінансових зобов'язань і їхнього чимраз нижчого життєвого рівня. На підставі цих фактів, які заіснували між цими двома соціялістичними таборами, сателітами Совєтського Союзу можна сказати, що їхні різниці поглядів на гласність і перебудову на відтинку суспільно-політичному і господарському набрали поважного розголосу як на Заході, так і в Совєтському Союзі.

Наслідком цих різниць, які відносяться до гласности і перебудови, чвірка цих ортодоксальних лідерів втратила підтримку Заходу і також Ґорбачова, який сказав, що „кожна соціялістична країна повинна вибирати таку дорогу, яка йшла б в добро його народу".

Двійка соціялістичних держав — совєтських сателітів — Польща і Мадярщина вибрали виглядає правильну дорогу. Зміни, які наступили, або наступлять в системі на відтинку суспільно-політичному й господарському причиняться до ліквідації глибокої кризи в цих країнах. Вийти з цього катастрофічного положення допоможе їм Захід на чолі з Америкою, який заповів свою підтримку цим двом соціялістичним країнам Центрально-Східньої Европи.

Мирон Куропась

НАШІ ПЕРСПЕКТИВИ

II.

Ось так наша Українська Католицька Церква в Америці була започаткована відданими, активними та захопленими членами клиру та мирян, чоловіків та жінок, що бажали співпрацювати для добра цілої української американської спільноти. І у висліді маємо Помісну Українську Католицьку Церкву зі своїми східніми священиками та єпископами. Ні одна інша американська етнічна група не має подібного становища. Німецькі американці хотіли щось подібного, але їм Ватикан відмовив. Того самого домагалися поляки, словаки, італійці, та литовці, але і їм Ватикан також відмовив.

Осягнути церковну автономію не було легкою справою. Коли американські латинські єпископи відмовились визнати правний статус нашого обряду, а особливо жонате духовенство, багато з наших людей перейшли до Російської Православної Церкви, а католицький священик з Пряшева, о. Алексей Тот, став „батьком" російського православ'я у ЗСА. Приїхавши до Мінеаполісу в 1890 році він перебрав парафію, яку започаткував о. Волянський. Цього о. Тота, який був вдівцем, латинський єпископ із Сент Пол, Джан Аєрленд, не хотів визнати, як католицького священика і під тиском своїх парафіян, рік пізніше, о. Тот перейшов на російське православ'я. Його перехід до РПЦ, як теж його надзвичайний успіх, як місіонера Російської Православної Церкви в Америці, яку Православна Церква в Росії підтримувала фондами та працівниками, були тяжким ударом для української громади, яка пробувала зорганізуватися та виказати свою ідентичність.

Напочатку для українців у ЗСА ще однією проблемою був мадярський уряд, який субсидіював карпатсько-руські парафії, щоб вони не ставали ані російськими, ані українськими. Старання наших священиків-патріотів переконали наших братів та сестер з Карпатської України, що вони справді є українцями, падало на глухі вуха. Сьогодні їхні діти та внуки в більшості і далі називають себе русинами, або рутенцями.

Остання проблема, очевидно, була з римокатолицькою ієрархією. Вона була вповні переконана, що потрібно засиміліювати всі етнічні парафії по цілій Америці. Ця ієрархія дуже сильно противилася творенню осібних українських церков, а ще сильніше проти окремої та автономної української епархії.

Та наші священики-патріоти витримали. 1904 року на конференції у Гаррисбурґу, у Пенсильванії, прийнято резолюцію просити в Римі українського єпископа, згідно із постановами Берестейської Унії з 1595 року. При допомозі Митрополита Андрея Шептицького, вплив якого в Римі в тому часі був досить великий, Ватикан на це погодився та в 1907 році українці-католики в Америці привітали свого першого єпископа. — Так розпочала своє офіційне існування Українська Католицька Церква в Америці.

Але то це не все! Більшість наших громадських організацій, що мали свій початок в тих самих роках — „Свобода", Український Народний Союз, братства, „Провидіння", хори, школи та культурні осередки також збереглися й існують досьогодні тому, що всі ті, які перебирали їх, були готові продовжувати їхню працю. Вони мали ту саму відданість, ту саму енерґію та те саме завзяття, потрібне для збереження нашої спадщини, розуміючи, що тим вони сповняють Божу волю. Це було монументальне досягнення! Почавши з нічого, наші предки дали таку сильну основу, що вона перетривала дві світові війни, велику депресію, та комуністичну кампанію.

Запитаєте, як це було можливе? Було воно можливе завдяки тим, які вперше почали розбудовувати українську католицьку громаду, завдяки їхній вірі в Бога та їхній безмежній та безумовній любові до своєї української релігійно-культурної спадщини.

Але сьогодні мусимо поставити собі дуже важливе питання. Чи наша відданість рівняється їхній? Чи наша спільнота буде далі рости та розвиватися? Чи ми, українці, загубимося у великій американські спільноті, лишаючи за собою лише вареники, народні танці та нашу хорову музику? Чи наша Католицька Церква в Америці, яка вже втратила біля 40 відсотків свого членства від 1967 року (так 40 відсотків!), та яка має дуже мало молодих священиків, а ще менше молодих монахів та монахинь, витримає? — Чи наші братства, які також тратять членів, витримають? — Чи будемо мати досить сили, досить працівників та досить апостолування, щоби забезпечити свою спадщину та продовжувати віру наших батьків?

Та про те іншим разом!

Я переконаний, що більшість людей нашої громади шанує свою Церкву. Вони люблять наш обряд, наші традиції, та релігійну символіку. Якщо ж це правда — то де вони? Що їх стримує?

Здається, що основною причиною, — то є таки брак зацікавлення справами своєї громади. Більшість із нас навіть не звертає уваги на те, чи існує яканебудь проблема. Наші святкування тисячоліття нас немов би загіпнотизували та залишили в переконанні, що все в порядку.

Подруге — ми щораз більше позаду, тому що ті, які бачать наші проблеми, не вміють найти спільної мови, ні не шукають засобів, якби всьому зарадити.

А остання причина — виглядає, що поза справами збирання фондів та втримування будинків, між духовенством і мирянами дуже мало комунікації, а ще менше співпраці. Деякі священики переконані, що роля мирян — це молитися, давати гроші та слухати. А деякі миряни вважають, що ролею священика є зберегти стан нашої Церкви, але не ставати „надто релігійними". Багато наших парафіян хотіло б, щоб їхні священики відправляли Богослуження та розраджували в потребах і потішали, але щоб у жодному випадку не ставили жодних вимог та не спонукували до нових ідей та починів. Такий прийнятий поділ завдань понижує і мирян, і духовенство.

Продовження буде

ПЛАСТОВА ВАТРА

Рік XXIII Червень 1989 Ч. 1 (150)

Ювілейні святкування у Пласті

(1000-ліття Християнства і 75-ліття Пласту)

Ідеї стають святими і непорушними тоді, коли вони живуть у живому трепеті думки й почуття, у прагненнях і вчинках.

В. Сухомлинський

Тлом, що на ньому відбувалась діяльність Пласту в 1986-1988 роках, були гасла: „За прадідну славу!", „За Батьківську землю!", „За віру Христову!"

У зв'язку з гаслами подано було інструкції щодо матеріялів, якими повинні користуватись виховники, щоб реалізувати гасла в щоденному житті. Подавано ці матеріяли на сторінках журналів „Готуйсь", „Юнака", „Пластового Шляху", „Вогні Орлиної Ради" та в окремих обіжниках, збірках і листах. Зокрема „Готуйсь" подавав, починаючи від 1988 року, конкретний матеріял у формі нарисів з життя пластової родини. Віддзеркалення гасел було у програмах таборів, у діяльності станиць.

Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч з нагоди 75- ліття Пласту.

Проходила діяльність внутрі пластових з'єднань (заняття в роях, гуртках, гніздах і куренях та в станицях) і ззовні: відбулося дві Міжкрайові Пластові Зустрічі: ЮМПЗ (186-87 в Австралії грудень-січень), ЮМПЗ-87 в Канаді (серпень), святкування 75-ліття Пласту і підготова до Ювілею 1000-ліття Християнства. З цим були пов'язані поїздки представників КП-Старшин до Австралії (із ЗСА — четверо, з Канади — 16, з Німеччини — троє).

Усіх учасників було 412. Учасників ЮМПЗ-87 в Канаді було: УПН — 76, УПЮ — 578 (у тому з Австралії — 25, Аргентини — один, з Европи — 17 із ЗСА — 299, з Канади — 236); УСП: з Австралії — 21, з Аргентини-Бразилії — один, з Европи — 10 із ЗСА — 148, з Канади — 94; УПС: з Австралії — вісім, З Европи — три, з ЗСА — 141 та з Канади — 89. Були делегати українських установ, духовенства, СУМ-у (молодь), скавтів і гостей, разом з членами Пластприяту усіх учасників зустрічі було 2,133.

Крім участи в ЮМПЗ, Пласт був учасником у загальногромадських святкуваннях Ювілею Хрищення України: на місцях проживання членів, у крайових святкуваннях — у Буенос Айресі, Мельборні, Лондоні, Мюнхені, Оттаві й Вашінгтоні, а також у Римі.

До зовнішньої дії Пласту частково належить і пожвавлення туристичних поїздок в Україну — молодечих груп, індивідуальних і з родинами. Позитивом також є те, що пластуни включаються в харатативні акції допомоги прибулим дисидентам та українцям в Бразилії.

До головніших завдань ГПБулави каденції 1984-1988 належало пожвавлення зв'язку поміж членством Пласту, що розпорошене в шести країнах, та допомога йому берегтися від асиміляції. Найвагомішим виявом тієї допомоги були відповідні вишколи ідеологічні для старшого пластунства, вишколи для гніздових, зв'язкових і новацьких та юнацьких виховників. Найвимовніші вияви протидії асиміляційним процесам віддзеркалені у трьох сесіях Пластового Конгресу Третього, випрацювання тез, на основі яких Пласт будує напрямні праці в майбуньому. За матеріялами з цих сесій для дорослих слід звертатися до „Пластового Шляху чч: 76-77, 78-79/1986, 80-81, 82-83/1987, 84/88. Треба користуватися журналами „Юнак" і „Готуйсь" на сходинах, в украінознавчих школах, і особливо — в родинному колі: в розмовах батьків з дітьми можна черпати теми для цих розмов з прочитання відповідних нарисів, статтей, та слід використовувати пісні, поезії і ігри.

Для виховників зокрема допоміжними будуть матеріяли до гасла „За прадідну славу!" („П.Ш." ч.: 76-77) стаття: „Гасла і їх здійснювання під час пластування" (там же); стаття „Наші ювілейні гасла в житті" („П.Ш." ч.: 80-81). Зрештою, у всіх числах „П.Ш." з останніх чотирьох років є матеріяли, пов'язані з гаслами. А гасла не закінчуються 1988 роком, бо проблеми, такі як добре ім'я предків, пізнання ваги й безпеки батьківської землі, плекання вартостей християнства, — це вічні священні ідеали, які необхідні людям для життя і вічного буття в єдності з Богом.

Святкування ювілеїв, гасла праці, ЮМПЗустрічі збудили життя сердець учасників і запалили іскру національного єднання поміж молоддю. Але час може цю іскру погасити. Є багато способів втілити ідеї у живі людські думки й емоції, робити їх живими й довготривалими. Для цього існує виховна праця в домівках, у родинах, у школах. Дружбу скріпить листування, виміна матеріялами, касетами зі споминами, плянуваннями, фільмами; скріплять розповіді про зустрічі по станицях для тих пластунів, які не були учасниками; дружбу поглиблять розмови з батьками, використовування видань, що появилися з нагоди ЮМПЗ (Співаник) збірка „Шляхами Тисячоріччя"), познайомлення з дописами про відбуті події у пресі, — все це скріплює дружні взаємини, охороняє перед асиміляцією.

Успіхи у вихованні — це скарб. Його треба берегти й ділитися ним з іншими. Як добре було подумано, що учасники ЮМПЗ/87 були доцільно поділені на таборові гуртки, курені, по шатрах за принципом — різні станиці, різні країни. Це спряяло об'єднанню (не було конкуренції). Юнацтво спільно переживало зустрічі з красою природи, успіхи в боротьбі з трудами таборового життя, що завжди багате подіями, — різні враження з перебування в особливих і неповторних обставинах.

Т. Горохович

„І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, Й СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ"

Оці слова Т. Шевченка Головна Пластова Булава вибрала як клич, як напрям для цьогорічної праці в Пласті.

Виховний сектор Кр. Пл. Старшини в ЗСА вже випрацював і переводить в новацтві і юнацтві змаги для поглиблення серед молоді знання про Україну, про Тараса Шевченка; Пл. Курінь „Верховинки" видав допоміжні для виховників матеріяли для плекання серед юнацтва української мови.

Змаг юнацтва включає такі завдання: пояснення клича (як його розуміє юнацтво), зібрати дані про пам'ятники Т. Шевченкові у світі, подати пісні до слів Т. Шевченка, познайомитися з українським мистцем у своїй місцевості, написати листи до Т-ва Української Мови ім. Шевченка в Києві, яке змагається за удержавлення української мови в Україні, подати цікаві помисли для теренових ігор та прогулянок.

Перше завдання (написання листів) мають виконати до 30-го травня, інші завдання — до 15-го вересня.

Новацький змаг триває від січня і триватиме до червня 1989 року. Напрямні змагу — це ознайомлення новацтва з життєписом і творами Тараса Шевченка, з подіями в сучасній Україні і теж: „родинне дерево" поодиноких новаків і новачок, пластовий заробіток на добрі цілі, вживання української мови, вишивки і писанкарство та вмілості.

Зі звітів пластових станиць з 1988 року

ДІТРОЙТ:

Станичним є пл. сен. Юрій Фігач, ЛЧ, писарем — ст.пл. Оксана Андрушків. В станиці є 48 новаків і новачок, 58 юнаків і юначок, 56 ст. пластунства та 62 сеніорів та сеніорок. В часі року Станиця влаштувала Свято Весни на оселі „Зелений Яр", пл. табори влітку 1988 року, пластовий пікнік, Лис топадове свято. В таборах взяло участь 100 членів станиці — 90 як учасники і десять як члени проводів.

РОЧЕСТЕР:

Станичною є пл.сен. Христя Ковч, писарем — ст.пл. Леся Телега, кошовим — ст.пл. Роман Левицький, кошовою — ст.пл. Богдана Левицька. В станиці є 17 новаків і новачок, 15 юнаків і юначок, 19 ст. пластунів і пластунок та 20 сеніорів і сеніорок. В часі 1988 року в станиці влаштовано Пластову свічечку в колибі та прогулянку до парку, прогулянку для новацтва, Андріївський Вечір для юнацтва. Працю утруднює брак власної домівки. Останні загальні збори вибрали на станичного ст.пл. Романа Левицького.

ЛОС АНДЖЕЛЕС:

Станичною в 1988 році була пл.сен. Оксана Стиранка, а писарем — пл.сен. Анна Микитин. В грудні вибрано новий провід, що його очолив пл.сен. Юрій Раковський. В станиці є вісім новаків і новачок, 10 юнаків і юначок, 17 ст. пластунів і пластунок та 18 пл. сеніорів та сеніорок. В минулому році переведено Коляду, влаштовано Пластову свічечку і День солідарности, свято Першого Листопада, свято Тараса Шевченка, прогульку на виставку „Зруйнована архітектура Києва", Свято Весни і пластову виставку на Фестивалі з нагоди 1000-ліття Християнства в Україні. Семеро членів станиці взяло участь у виховно-вишкільних таборах на сході Америки, троє членів у поїздці до Европи.

Наймолодші пластуни станиці Лос Анджелес — новачки Христина Стиранка і Даруся Макух та новак Роман Самокіш.

Святочні сходини

15-го жовтня 1988 року.

Задум вшанувати пластову працю нашої „Першої греблі" пл.сен. кер. Ганки Коренець зродився давно в наших серцях, тільки ми шукали відповідної нагоди щоб зреалізувати наші пляни.

В 1986 році ми відмічували 60-ліття куреня „Ті, що греблі рвуть", а з тим є тісно зв'язана пластова праця нашої „Першої греблі", співосновниці 2-го куреня УПС „Ті, що греблі рвуть", яка довгі роки була курінною куреня й успішно вела працю з повною посвятою для його добра і добра організації Пласт.

Вперше ми зійшлися літом м.р. з нововибраною курінною 2-го куреня Оксаною Бачинською і кількома членами Плавні Ню Йорк — Ню Джерзі. На сходинах було усталено час і місце, а програмою ми не журилися, бо програмою сходин буде висвітлення многогранного життя подруги Ганки, дуже багатого на зміст. Ми старалися зробити для нашої „Першої греблі" несподіванку, тому ми зберігали наш плян у таємниці. Найдогідніша дата була 15-го жовтня минулого року; треба було тільки довідатися, чи ця дата є відповідна для подруги Ганки. На велике наше вдоволення подруга Ганка згодилася. Рішено, що Любомира Пежанська розкаже нам про життя подруги Ганки від наймолодших літ, аж до часу розв'язання Пласту польською владою. Запрошено Романа Рогожу розповісти про дії подруги Ганки в тайному Пласті. Також рішено запросити Начального Пластуна д-ра Юрія Старосольського і пл.сен. Яра Гладкого, та близьких друзів подруги Ганки, які разом із нею ділили долю Пласту у Львові, і взагалі в Західній Україні. Тереня Шарко-Бань, визначна членка і співосновниця Племени „Перші Стежі" приїде з Вашінгтону і розповість про те, який виликий вплив на формування пластового світогляду багатьох пластунок із молодшого покоління мала подруга Ганка.

Перша гребля пл.сен. Ганка Коренець.

Прийшов день 15-го жовтня. Година 4-та по полудні. Плян був згори укладений. По подругу Ганку мала поїхати Марта Боровик та привезти її з Ірвінгтону до пластового дому на певну годину. Однак, несподівано плян змінився: подруга Ганка подякувала „за підводу", кажучи, що поїде з другом Яром Гладким скоріше, бо має ще дещо полагодити в Ню Йорку перед сходинами.

Л. Пежанська тримала стійку перед входом до пластового дому, щоб подругу спинити дипломатично, якщо б вона прийшла, коли ми ще святочно прибирали столи. Як ми вже були готові, подруга Ганка прийшла. Мотря дала нам знак. Відкрилися двері і всі привітали подругу Ганку повстанням з місць та гучним „СКОБ!" — Сильно, Красно, Обережно, Бисто!

На обличчі подруги Ганки були здивовання і усміх немов питала нас, що це все означає? Вручивши подрузі китицю квітів Стаха Гойдиш привітала її коротким словом, кажучи:

„В імені Плавні Ню Йорк — Ню Джерзі, 2-го куреня УПС і 4-го куреня УСП, „Ті, що греблі рвуть" від Гребель самітниць, від [illegible]х нас зблизька і здалека, вітаємо нашу дорогу подругу, співосновицю і довголітню курінну та 'Першу греблю', і складаємо нашу подяку за велику і жертвенну працю для розвитку нашого куреня і Пласту. Бажаємо багато здоров'я, сил і витривалости далі служити нам своїм умінням і досвідом, та бажаємо многих і благих літ".

С. Гойдиш привітала теж Начального Пластуна, голову КПС Ігоря Сохана, пл.сен. Тереню Бень, пл. сен. Романа Рогожу, пл.сен. Яра Гладкого, які прибули на наше свято.

На залі залягла тиша. Всі з увагою слухали слова про подругу Ганку, бо багато з присутніх вперше чули подробиці життя визначної пластунки, її пластової праці для розвою пластової організації. Програму вечора вела курінна Оксана Бачинська. Оксана привітала подругу Ганку від всіх Гребель, а на закінчення вручила подрузі Ганці грамоту, виготовлену мисткинею Фармігою. Далі курінна Гребель УСП Роксоляна Місило відчитала привіт і всі заспівали подрузі Гандзі „Многая літа!"

З черги мав слово Начальний Пластун, своєю розповіддю впроваджуючи нас в чиси, коли Пласт був найсильнішою організацією української молоді, і на тому тлі представив подругу Ганку, як одну із тих, що відігравала передову ролю в будові нашої цінної молодечої організації.

Голова КПС Ігор Сохан привітав подругу Ганку від КПРади і КПС і всього членства Пласту в ЗСА та побажав усього найкращого у її дальшому житті.

Л. Пежанська знає подругу Ганку від дитинства і її розповідь дала нам образ із перших літ подруги Ганки в Пласті. На закінчення поклала перед подругою Ганкою символічну рожу і передала упорядкований альбом знимок із її пластового життя.

Р. Рогожа описав життєвий і пластовий шлях подруги Ганки в тайному Пласті.

Подруга Ольга Кузьмович передала побільшення світлини в рамці з часів, коли подруга Ганка з іншими членами команди пластувала на Соколі.

(Закінчення на стор. 4)

Конкурс для юнацтва

28 Курінь УПС „Верховинки" проголошує Конкурс Літературного Фонду св.п. Лесі Дзядів-Кульчицької на літературну творчість.

1. Теми для прози:
   а) На Різдво поштар приніс...
   б) На таборі
2. Вірші

Перша нагорода — 150 дол., друга — 100 дол., третя — 60 дол. До участи в конкурсі запрошуємо членів молодечих організацій Пласту, СУМ і ОДУМ з усіх країн нашого поселення.

Твори просимо надсилати під псевдонімом, а призвіще з псевдом подати в окремій запечатаній конверті.

Слати на адресу: Пласт, „Рерховинки" (КПС), 144 Second Ave., New York, N.Y. 10003, U.S.A.

Реченець конкурсу — кінець листопада 1989 року.

ВЕЧІР „ЮНАКА"

Кожного року курінь „Верховинки" влаштовує для юнацтва станиці Ню Йорку Вечір, присвячений журналові „Юнак", довголітньою редакторкою якого є пл.сен. Ольга Кузьмович.

Цього року Вечір „Юнака" відбувся в п'ятницю 31-го березня. Юнаки й юначки читали цікаві дописи з різних старих чисел „Юнака"; гурток юначок з 2-го куреня ім. Лесі Українки співав пісні. Вечір вела юначка Наталка Олинець. Дописи були про пластові події, з історії Канади, про Експресвей Т. Шевченка в ЗСА, про Бені Ґудмана, про різні проблеми юнацтва, як їх радила колись розв'язувати „Подруга Дада", та інші.

Ціль Вечора — заохотити юнацтво читати цей цікавий журнал.

Юначки читають допис про табір на Новому Соколі.

ПЛАСТОВИЙ МУЗЕЙ

Управа Пластового Музею в Клівленді звертається до всіх пластунів і пл. з'єднань у світі з проханням надсилати всі пластові матеріяли, а зокрема свої періодичні видання та відзнаки до Музею, щоб запевнити їх збереження для майбутности. Адреса: Plast Museum, c/o N.A. Hruszkewycz, M.D., 6186 State Rd., Cleveland, Ohio 44134

СВЯТО ВЕСНИ НА ВОВЧІЙ ТРОПІ

Цьогорічне окружне Свято Весни відбулося на пластовій Оселі „Вовча Тропа" в днях 27-29-го травня. Організаторами свята курені „Спартанки" і „Хмельниченки".

ВІДБУЛАСЯ НАРАДА УПС

Нарада представників куренів УПС відбулася в Ню Йорку 20-го травня ц.р. Програма: стан УПС — гол. булавний УПС пл.сен. Василь Мочула, Слово голови Головної Пластової Булави пл. сен. Ореста Гаврилюка, підсумки праці куренів — референт зв'язку з куренями пл.сен. Олесь Марченко, звіти представників куренів про їхню діяльність, дискусія над порушеними справами. В дальшому був панель, підготований куренем „Верховинки", під назвою „Зустріч з Україною, з участю гостей з України — Ірин Чабан та Максима Полотнюка. Було висвітлене відео з України, а ввечорі — спільна вечеря та підсумки нарад.

ВІДБУВСЯ 13-ИЙ ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД УСП

В суботу, 19-го листопада 1988 року, в Торонто, Канада, відбувся 13-ий Загальний з'їзд УСП, в якому взяло участь 40 членів УСП, в тому 20 із ЗСА. Однією з резолюцій було: відновити листок УСП „До Висот", що виходив у 1970-их роках.

Вибрано Головну Булаву УСП: головна булавна ст.пл. Орися Гриців-Ковч, ПС; 1-ий заступник і редактор „До Висот" ст.пл. Юрко Мончак,, Вовк; 2-ий заступник ст.пл. Роман Гриців, ОХ: члени — ст.пл. Мирон Депутат, Д-р і ст.пл. Боян Онишкевич, ОХ. Булава має докооптувати ще чотирьох членів.

По з'їзді відбулося прийняття для нововибраної Булави в домі членів Українського Авангартного Театру.

(За „Листком зв'язку УСП в ЗСА")

Злет новацтва

Злет новацтва відбудеться на Вовчій Тропі в днях від 4-го до 8-го липня ц.р. Відкриття у вівторок о годині 4-ій по полудні, а закінчення в суботу, 8-го липня, о год. 11-ій ранку.

Склад Команди злету: комендант підтабору УПН-ів пл. сен. Петро Дармограй, комендантка підтабору УПН-ок пл. сен. Людмила Дармограй, заступник пл. сен. Анізія Коцик-Мандзій; бунчужні: пл.сен. Левко Чировський і ст.пл. Софійка Зєлик, писар ст.пл. Наталка Дармограй.

Злет відбудеться у формі п'ятиденного табору з ювілейною програмою на підставі гор і конкурсів.

Провід злету радо буде вітати батьків новацтва, які бажатимуть таборувати на оселі у призначеному на це місці. За ближчими інформаціями слід звертатися до місцевих пластових проводів або до Крайової референтки УПН-ок пл.сен. Людмили Дармограй, 5 Ловер Кросс Рд., Саддл Рівер, Н.Дж. 07458.

ФУНДАТОРИ ІСТОРІЇ ПЛАСТУ

Вже давно, чи не понад 15 років тому, розпочато збірку матеріялів і опрацювання їх для історії Пласту. Спочатку ця праця спочивала в руках св.п. пл.сен. Осипа Бойчука, а після його смерти в 1981 році — цей обов'язок перебрала пл.сен. Ольга Кузьмович.

Частини історії Пласту є вже опрацьовані, але ще багато й бракує, особливо матеріялів з історії Пласту в країнах поселення за останніх 15 років.

Виданням історії Пласту особливо цікавився і турбувався св.п. пл.сен. Євген Ґут-Кульчицький. Після його смерти рідня та приятелі створили в його пам'ять т.зв. Залізний фонд на видання історії Пласту.

Дружина покійного — пл.сен. Фалина Любінецька-Кульчицька кілька разів складала більші пожертви на цей Фонд, а, захворівши смертельно в жовтні минулого року, передала на Фонд історії Пласту 10 тисяч долярів.

Такі щедрі дари на пластові цілі рідкісні, а можна б очікувати, що Пласт повинен би мати більше таких добродіїв чи то на історію Пласту, чи то на пластові журнали.

Надіємося, що цей великий дар св.п. Фалини Любінецької-Кульчицької стане добрим прикладом для пластунів, приятелів Пласту та тих, які виросли в Пласті.

О.Ю.

ВІДБУДЕТЬСЯ КРАЙОВИЙ ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД

19-ий Крайовий Пластовий з'їзд у ЗСА відбудеться 14-15 жовтня 1989 року на оселі Українського Народного Союзу „Союзівка". У з'їзді мають право голосу всі делегати, згідно зі статутом, а як гості, без права голосу, можуть бути всі старші пластуни, сеніори та члени Пластприяту. Делегатів з'їзду зобов'язує пластовий однострій.

Відзначення 50-ої річниці проголошення незалежности Карпатської України та зустріч громадянства з Й. Терелею в Ст. Петербурзі

Середа, 15-го березня цього року, для української громади в Ст. Перебурзі, Фльорида залишила по собі багато **вражень**. Хоч був це звичайний день у тижні, та багатьом, включно з автором цього допису, здавалось, що це була неділя. Бож дійсно, в цей день відбулися тут три події, і кожна з них маркантна сама собою.

Був це останній день Великодньої місії, яку знаменито провів о. Роман Галадза з Канади. Успішна ця місія була як змістом циклів проповідей, так і впровадженням отцем нового (для більшости слухачів) стилю проведення їх. Проповіді о. Галадзи були прості, але глибокі змістом, передані в дуже легкий, зрозумілий і зацікавлюючий спосіб. Тож не дивно, що фреквенція на місійних проповідях була надзвичайно численна.

О дванадцятій годині цього знаменитого дня почались світські святкування, до яких громадський комітет нашої спільноти в Ст. Петербузі приготовлявся дуже пильно і з посвятою, щоб гідно відсвяткувати 50-ту річницю проголошення самостійности найменшої територіяльно частини України — Карпатську Україну. Вибраний комітетом голова Михайло Копинець, будучи сам уродженцем Срібної Землі, доклав усіх зусиль, щоб зробити все потрібне для відзначення подій на Срібній Землі (як дуже часто називають Карпатську Україну) 50-ть років тому, в березні 1939 року.

Відзначення цих радісних і позитивних в українській історії роковин розпочалися в українській католицькій церкві Молебнем в наміренні українського народу та Панахидою за героїв-борців, поляглих на Красному та інших відомих і невідомих полях, оборонців сіл і містечок, як, наприклад, Перечина, Сваляви, Севлюша, Хусту й інших. Завзято боронили Карпатські Січовики столицю Хуст, щоб дати змогу представникам народу, вибраним вперше на українській землі на вільних, всенародних виборах 12-го лютого 1939 року, зійтися і засісти на першому Соймі і ухвалити та затвердити закони незалежної української держави.

В церкві, виповненій майже вщерть вірними, що прийшли помолитись за душі героїв, п'ять священиків провели Молебень і відправили Панахиду. Із п'ятьох священиків три були українсько-католицького обряду, один член української автокефальної православної церкви, а один римо-католицького обряду. Отець **декан Ярослав Федик** спричинився у великій мірі до такої величавої відправи у церкві своїми порадами і активною участю у підготуванні свята, як також отець протоієрей Михайло Петляк, настоятель української автокефальної православної церкви, змістовою і зворушливою проповіддю під час Молебня збагатив дух екуменічности серед присутніх у церкві.

Після відправи в церкві розпочалась святочна академія у великій залі при церкві. Академію, якою проводив автор цих рядків, розпочато відспіванням американського національного гимну паніматкою С. Петляк. Відтак модератор М. Копинець, в декількох словах англійською мовою пояснив суть і зміст святкування. Він з'ясував короткий перебіг подій в Хусті: засідання першого Сойму, проголошення і затвердження Соймом незалежности Карпатської України, бої Карпатської Січі й інші важливі моменти в житті молодої держави в тих незабутних березневих днях 1939 року. Опісля місцевий хор „Україна" під вмілою дириґентурою М. Ґалан з почуттям проспівав пісню „Карпатські січовики", сл. Я. Славутича, муз. Г. Китастого.

Інформаційну доповідь виголосив д-р Юліян Химинець, учасник славних подій на Закарпатті, який проаналізував право національного принципу кожного народу окреслити свою ідентичність до самовизначення і самоуправи. Закарпатські українці будучи уярмлені тисячу років мадярським пануванням, здеклярували свою ідентичність в 1918-19-их роках, коли вони устами своїх делегатів на зібраннях Руських Народних Рад в Хусті, Старій Любовні, Сваляві та Сиготі заявили своє бажання і волю жити разом з великим українським народом в одній соборній незалежній українській державі. Однак через те, що українські визвольні змагання розвивалися нефортунно на всіх українських землях в той час, братня українська рука не змогла простягнутися з допомогою для закарпатських русинів-українців. Залишившись політично ізольованими від решти земель України, закарпатські українців вирішили на Центральній Раді в Ужгороді прилучитися до братніх слов'янських народів, чехів і словаків, і жити разом в новоствореній мировим договором в Сен-Жермені Чехо-Словацькій Республіці як автономна частина нової держави з повною саоуправою.

Як звичайно, хоч мовляв, це брати-слов'яни, а не брутальні мадярські шовіністи, чехи не дотримали договору про автономію Карпатської Руси-України. Коли, однак, і доля чехів, приневолила їх шукати помочі у західніх потуг, Англії, і Франції, щоб себе рятувати від загрози з боку Німеччини, тоді чехи, врешті, визнали Закарпаття автономною країною. Та цим разом мешканці південних схилів Карпат, закарпатські українці, заявили всьому світові, що це не досить, і 14-го березня 1939 року о шостій годині вечора проголосили свою незалежність устами о. Монсіньйора Августина Волошина. Цим самим вони задеклярували свою ідентичність як українці і віт[illegible] українського народу.

Потім Василина Копинець з глибоким почуттям продеклямувала вірш отця Зореслава, теж учасника березневих подій, „Спомин".

Святочна доповідь Йосифа Терелі була центром уваги святкувань. Й. Терелю, ще перед початком академії, при вході на залю, по-українському звичаю, привітали хлібом і сіллю В. Копинець і Т. Гайдук. Церемонія привітання відбулася дуже врочисто, і коли Й. Тереля в супроводі п'ятьох отців ввійшов на залю, то всі присутні на залі повставали з місць і теплими та сердечними оплесками привітали дорогого гостя. Він — уродженець Срібної Землі, сучасний борець і захисник прав українського народу і його Церкви. З питаманним йому ентузіязмом і вірою в перемогу, підкреслив відданість закарпатських українців ідеї самовизначення і незалежности та приналежности до єдиної української самостійної держави. Так як в березневих днях 1939-го року, бились плече-в-плече українці зі всіх земель України, чи як працювали разом на Закарпатті в Карпато-Українському уряді, в школах та інших установах українці із Закарпаття, Галичини, Буковини, Наддніпрянщини чи інших земель України, так і тепер з'єднані адміністративно в одній поневоленій Україні, борються в підпіллі, а часом і явно, за свою незалежність. Як в 1939 році в Карпатській Україні, український католицький і православний ієрархи працювали спільно зі своїми вірними для добра Карпатської України, так і тепер українські церкви на рідних землях працюють спільно в напрямі леґалізації своїх церков, як також для привернення вірних до своїх церков. Доповідь Й. Терелі публіка, повставши з місць прийняла з ентузіязмом, рясними оплесками. Наступною точкою був виступ жіночого секстету, який виконав пісні „Де гори Карпати" і „Богородице Діво". Передостанньою точкою академії був виступ хору „Україна", який виконав народну пісню „Верховино".

Українським національним гимном „Ще не вмерла Україна" (який, до речі, був узаконений у законі ч. 1, стаття 7-ма) і гимном Карпатської України закінчено успішно про ведену святочну академію.

Третьою важливою подією цього дня була зустріч українського громадянства міста Ст. Петерсбурґ та близьких і далеких околиць з достойним гостем Йосифом Терелею. Щоб цю подію належно зафіксувати в житті громади було створено спеціяльний комітет, на голову якого обрано М. Копинця. На першому засіданні комітету обговорено детальний плян зустрічі.

Після закінченої святочної академії, згаданої в попередніх рядках, гість Й. Тереля, всечесні отці та інші почесні гості засіли за президіяльний стіл. Крім згаданого Йосифа Терелі, за президіяльним столом сиділи: отець декан Ярослав Федик, парох української католицької церкви в Ст. Петерсбурзі; отець протоієрей Михайло Петляк, настоятель української автокефальної православної церкви в Ст. Петерсбурзі; паніматка Стелла Петляк; отець шамбелян Богдан Остапович з Канади, який перебував тут на вакаціях; отець Володимир Кармазин , пенсіонер, отець Лео Шлоссер, римокатолицький священник з недалекого монастиря і коледжу в Ст. Лео; Братчик Михайло, українець монах і професор у тому ж коледжі, гості — учасники подій в 1939 році на Закарпатті д-р Юліян Химинець і Маруся Химинець. За решту столів, що були зі смаком і взірцево накриті включно із квітами за кожним столом, засіли громадяни, які нетерпеливо чекали, щоб почути дорогого гостя, який розповідав про свій життєвий шлях у боротьбі за краще завтра України та її Церкви, про ідеї, що він їх проголошує, про методи боротьби з ворогом у здобутті волі для Матері України.

Тостмайстер Т. Гайдук відкрив зустріч привітанням Й. Терелі теплими і зворушливими словами і попросив о. декана Я. Федика провести молитву. Отець декан дуже зворушливою змістом молитвою якби надав і окреслив напрямну тему зустрічі.

Після обіду, який приготувало місцеве жіноцтво, почав Й. Тереля розповідь про епопею своїх примусових мандрувань протягом більше двадцяти років по совєтсько-московських психушках, тюрмах, концтаборах, та допитувальних установах. Це чистилище на землі від'ємно відбилось на його здоров'ї, яке підірване назавжди, але не зломало його духу. Й. Тереля розповів про багато цікавих і важливих моментів зі свого особистого життя, подаючи причини і мотиви, які спонукали його станути на шлях завзятої боротьби за права людини та вияв своїх релігійних переконань, а зокрема за права УКЦеркви на вільне, свобідне і леґальне існування. Розповів ще наш гість, як то він, будучи 13-річним хлопчиною, допомагав бійцям в лісах, носячи їм харчеві постачання і як зв'язковий доручував записки та повідомлення від одного загону чи криївки до іншого. Ще змолоду він став членом ОУН і свої погляди та ідеї викристалізував, власне будучи членом ОУН.

Захищаючи права і леґалізацію Церкви, Тереля розповів багато про неї. На його думку, Українська Церква повинна бути такою, якою була за княгині Ольги, князів Володимира Великого і Ярослава Мудрого. В Україні зараз немає непорозумінь і протилежностей між українцями католиками і православними. Стремління до волі і свободи Церкви й народу є домінуючим фактором в обох віровизнаннях і єднає їх в одну велику національно свобідну родину. На Україні, сказав доповідач, є багато нововишколених священиків, практикуючих монахів і монахинь, підпільні священичі семінарі та мільойни вірних.

Як і пляновано комітетом, після вичерпної розповіді про своє особисте життя про катакомбну Церкву, про найновіші визвольницькі події на рідних землях, про імена і відомості проповідників і захисників прав Української Церкви і людини, розпочалась тепла розмова Йосифа Терелі з учасниками зустрічі у формі запитань і відповідей. На всі запитання, а було їх не мало, наш гість давав вичерпні відповіді, які дуже часто-густо ілюстрував конкретними прикладами, а часом ще навіть неопублікованими матеріялами і документами з України. Більшість питань відносилась до положення Церкви і релігійного життя, як також до сучасних актуальних справ національного і визвольного рухів у всіх частинах і закутинах України. Висловлені у відповідях думки і погляди Й. Терелі відносно подій і перспектив ближчого майбутнього України були пронизані реалістичним оптимізмом і вірою в неминучу перемогу української правди і ідеї української національно-незалежної держави.

Щоб прискорити чи взагалі уможливити переможний вислід цих подій в нашу користь, треба реальної помочі теж і з сторони діяспори. Треба зустрічатися з людьми з України, їхати на Україну, розмовляти з народом, посилати чи нести їм біблії, книги і журнали про Україну, а в зустрічі з ними ширити живе слово про боротьбу і успіх змагань. Треба нам, усім, українцям, тут, в діяспорі, об'єднатися і працювати спільно і активно різними можливими шляхами, а є їх тут багато, бо там, на Україні, знають дуже добре про нашу роботу на чужині. Кожний позитивний вклад і вислід роботи тут збільшує надію у перемогу та пориває до дії і активізує працівників-борців на ниві визволення України там вдома.

На закінчення, керівник програми зустрічі Т. Гайдук щиросердечно подякував дорогому гостеві ст.-петерсбурзької громади за його труд, змістовну доповідь, обширні інформації та піднесення нашого духу і віри в остаточну перемогу. Відмовив молитву о. **Я. Федик**, і цим закінчено глибоку змістом зустріч, як теж і всі інші святкування, що відбулися в цей день.

М. К.

Святочні сходини...

(Закінчення зі стор. 3)

Тереня Бень розповіла про пластування в Німеччині і Америці. Друг Яро Гладкий змалював постать подруги Ганки — вірного члена пластової організації, що в той час вимагало великої сили характеру і особистої посвяти. Подруга Уляна Старосольська додала свої спомини про пластування подруги Ганки. Присутні засівали пісню „Чи знаєш ти найкращу в світі пісню".

Людмила Дармограй відчитала цілий ряд привітів від Гребель, які не могли прибути на це свято. Ляля Алиськевич внесла великий торт, прикрашений гарною осінньою квіткою, поставивши його перед подругою Ганкою, під спів могутнього „Многая літа".

Подруга Ганка зворушено подякувала за несподіване влаштування вечора. Далі була святкова вечеря, після чого курінна подякувала всім за участь. На закінчення всі взялися за руки і за пластовим звичаєм в крузі закрили ці святочні сходини співом „Ніч вже йде".

С. Гойдиш
(„Вістовик" 1988-1989)

Пропам'ятне видання з нагоди побудови пам'ятника Т. Шевченка в місті Трой

Трой, Н. Й. (В.Б.). — В понеділок, 5-го червня ц.р., є перша річниця відкриття і посвячення пам'ятника Тарасові Шевченкові в нашому місті. З цієї нагоди Комітет побудови пам'ятника розіслав до редакцій українських часописів своє „Пропам'ятне видання", де крок за кроком описані всі зусилля і труди нашої маленької громади для здійснення цього великого задуму.

Площа, що відтоді називається Шевченковою, перетворилася у малий парк з квітами й зеленню. На ній є щогла з прапорами, освітлення і лавка для відпочинку.

Праця розпочалась 1987 року і завершилась посвяченням пам'ятника у червні 1989 року. Відкриття пам'ятника було величним і врочистим, а головним промовцем був український письменник і правозахисник Микола Руденко.

В мистецькій частині виступав ансамбль бандуристів „Гомін степів", учні „Рідної школи" і коротке слово сказала Раїса Руденко. Сьогодні, рік пізніше після тієї важливої події, на площі розквітали тюльпани, які символізують наші почуття сердечної подяки Богові і всім громадянам, які допомагали нам морально і матеріяльно при побудові пам'ятника Великому Кобзареві. Члени Комітету безмежно вдячні отцям духовним округи Олбані, усім організаціям, школі і всім громадянам, а також Українському Народному Союзові, Союзові Українських Католиків „Провидіння" та Українському Братському Союзові. Також треба особливо відзначати заслугу Міської ради міста Трой і управителя міста Стівена Дж. Дворського, які підписали резолюцію та віддали українцям площу під пам'ятник. Американські підприємці дуже щиро допомогли Комітетові здійснити діло, а пожертви взагалі на пам'ятник приходили з різних стейтів Америки, а також з Канади, про що можна довідатися з нашого Пропам'ятного видання.

Громадський Комітет імени Тараса Г. Шевченка в Трой, Ню Йорк (сидять зліва на право): Василь Боднар, голова; о. Володимир Пашко, Варвара Яцевич, Христина Колодій-Чезлі, о. Олександер Богун-Кенез, Михайло Сушко. Стоять: Василь Коцур, Дарія Спяк, Михайло Барна мол., Дмитро Хорват, Оленка Коцур, Володимир Літинський, Іван Дурбак і Михайло Герець.

З життя українських громад південного Ню Джерзі

Три українські громади: Черрі Гіл, Вілліямстван і Вайнленд вже третій рік співпрацюють досить успішно в справах загальноукраїнського значення. Спільно відзначають роковини 22-го січня, разом святкують 1000-ліття Християнізації Руси-України, разом беруть участь участь в етнічному фестивалі в Стейтовому коледжі в Глесборо. На голову Комітету Українських Громад Південного Ню Джерзі в 1987 році був обраний Олександер Кобаса.

Центром громадського життя географічно і щодо активности став Вілліямстави. Громада невелика, але національно свідома і патріотична. Під проводом Олександра Кобаси громада домоглася того, що посадник їхньої громади ДіНові, вже четвертий рік щорічно 22-го січня проголошує проклямацію української незалежности і має собі за честь особисто вивішувати синьо-жовтий прапор побіч американського. Дуже допоміжним для О. Кобаси є Павло Лісний, людина молода й значуча, він ефективно справляється в англомовному світі. Коли треба, він подбає, щоб були представники льокальної преси під час українських імпрез, допомагаючи їм схопити суть громадської активности. Оце недавно в повітовій газеті з 22-го березня ц.р. репортерка Беверлі Ганнон помістила майже цілосторінкову статтю про українські Великодні традиції. На двох знимках на тлі вишивок і кошиків із писанками Галина Стахнів і Міля Ваповська інформують про українське народне мистецтво.

Ювілейне святкування 1000-ліття Християнства в Україні відбулося для наших громад минулого листопада у празник св. Михайла в Черрі Гілл в обширній залі української католицької церкви св. Михаїла. В той день по полудні був відправлений Молебень у намірені українського народу. Старанням отця В. Паски, місцевого пароха, у Молебні й святкуваннях взяли участь із католицьким єпископом Шадом з Кемдену також кількох інших священиків. Святковий обід відбувся у прибраній, відповідно до такого свята залі під церквою. Мейор з Вілліямстави — Кармен ДіНові прочитав проклямацію з нагоди 1000-ліття українського Християнства висловлюючи найкращі побажання для всього українського народу. Змістовну доповідь про значення акту християнізації українського народу прочитав проф. Леонід Рудницький, коротшу по-українськи і довшу по-англійськи. Тріо бандуристів під керівництвом Петра Гурського проспівали кілька зворушливих пісень.

Етнічний Фестиваль у Стейтовому коледжі в Глесборо відбувся цього року 8-го квітня.

В загальному Фестиваль робив корисне враження. Завдяки д-рові І. Куйдичеві українська участь найкраще була засвідчена інформативним матеріялом про Україну і зразками українського народного мистецтва під опікою п-ні Кузьмінської. Бандурист Роман Левицький проспівав кілька пісень у бадьорому настрої. Як завжди українські пані з Вілліямстван подбали про добірний буфет.

Тривалий час головною турботою громади Вілліямстави був брак власної громадської домівки. При їхній католицькій церкві свв. Петра й Павла від ряду літ була стара дерев'яна кухня, яка служила їм вигодою під час літніх пікніків. Саме тут винахідливість кількох осіб знаходить вихід із ситуації. Вони вже майже перебудували стару кухню на придатне приміщення для громадських зібрань і нарад. Мрії про приміщення для зайнять з дітьми, і навіть про школу українознавства, набирають реальнішого сенсу.

Із слів О. Кобаси довідуємося, що за ініціятивою Лонгина Світенка та при допомозі практичного вміння таких людей як Дмитро Молдован, Мик. Ремчук та Андрій Стахнів власна домівка буде вже скоро готова.

М. Р.

Стипендії Фундації УВУ в Америці на літній семестер 1989 року

Щоб хоч частинно допомогти вихованню наших молодих наукових і професійних кадрів, фундація УВУ із своїх постійних стипендійних фондів і одноразових фондів у 1988 році виплатила понад 100 різних стипендій. Фінансувала для української европейської молоді академічний курс „Порівняльний фолкльор; українські народні пісні і бандура"; для біженців з Польщі — курси англійської мови і українознавства в УВУ в Мюнхені. Стипендії покривали оплату за навчання і їх вплачується прямо до університету. Крім того потребуючим студентам з европейських країн, учасникам педагогічних курсів, часто покривається кошти прожитку в українському інтернаті в Мюнхені.

На літній семестер 1989 року Фундація УВУ в Америці проголошує 100 стипендій із таких стипендійних фондів:

ім. св. п. о. Ярослава Тростянецького, стипендії на студії українознавства для священиків, семінаристів, монахів і монахинь українського католицького віровизнання;

ім. св. п. Теодора Витвицького, стипендії на студії українознавства;

ім. св. п. інж. Богдана і Євгенії Онуферків, стипендії на студії українознавства;

ім. св. п. Катерини Коленяк, стипендія на студії українознавства;

ім. св. п. д-ра Іллі Андрусяка, стипендія на студії історії України;

ім. св. п. д-ра Степана і мгр Марії Гиків, стипендія на студії українського права;

ім. св. п. д-ра Михайла Сосновського, стипендія на дослідження проблем сучасної України;

ім. св. п. д-ра Петра Богданського, стипендія на педагогічні курси;

ім. св. п. мистця Григорія Крука, стипендія на студії українського мистецтва;

ім. св. п. Нестора і св. п. інж. Ярослава Когутяків, стипендія для дослідника історії України;

ім. св. п. Филимона Савечки, стипендія на студії української літератури;

ім. св. п. мистця Петра Андрусева, стипендія на студії українського мистецтва;

ім. св. п. проф. Константина Савчука, стипендія для дослідника історії України (XX століття);

ім. св. п. проф. Омеляна Кушніра, стипендія на студії українознавства;

ім. св. п. проф. Леоніди Левки, стипендія на курси українознавства. Фонд започаткувала Пріся (Параскевія) Витвицька;

ім. св. п. батьків Івана і Станіслави та брата Романа Гребеняків, стипендія на студії українознавства;

ім. св. п. Романа Іванчишина, стипендія на курси українознавства;

ім. Михайла Пирського і св. п. Анастазії, стипендії на студії суспільно-економічних наук;

ім. Надії і св. п. інж. Івана Кравчуків, стипендії на студії найновішої історії України, зокрема доби і людей УВО, ОУН, УПА;

ім. д-ра Романа і св. п. Марії Малащуків, стипендія на студії українознавства;

ім. Мирослави і св. п. д-ра Володимира Савчаків, стипендія на студії українознавства;

ім. Миколи і Марії Бойчуків, стипендії на студії українознавства;

ім. інж. Остапа й Ірени Захарківих, стипендії на студії українознавства;

ім. Юліяна і Стефанії Монастирських, стипендії на студії українознавства;

ім. Михайла і Марії Іваськевичів, стипендії на студії українознавства;

ім. Миколи Поповича, стипендії на студії історії України;

ім. інж. Софії Гаєвської, стипендії на студії „Порівняльний фолкльор і українська народна пісня";

ім. Якова Шегрина, стипендії на педагогічні курси або курси українознавства;

ім. Романа Кухти, стипендія на студії історії України;

ім. Павла Німця, стипендія на курси українознавства;

ім. проф. д-ра Еміля Грималяка, стипендія на студії українознавства;

ім. проф. Степана Салика, стипендія на студії українознавства;

ім. Олександра Яроша, стипендія на студії українознавства;

ім. д-ра Ярослава і Ірени Моцюків, стипендія на студії українознавства;

ім. Антона і Віри Шумейків, стипендія на студії української діяспори;

ім. мгра Михайла і Михайлини Баранів, стипендія на студії українознавства;

ім. д-ра Петра і Лесі Гоїв, стипендія на студії українознавства;

ім. Осипа і Стефанії Порайків, стипендія на студії українознавства;

ім. Василя Мазурика, стипендія на курси українознавства;

ім. Василя Яцейка, стипендія на курси українознавства;

ім. Першого Федерального Банку в Чикаго, стипендія на студії суспільно-економічних наук;

ім. Юрія Мацика, стипендія на студії українознавства.

Декілька стипендій із загального фонду Фундації УВУ в Америці на різні програми в УВУ.

Стипендії будуть призначені на основі фінансової потреби, академічних осягів і активности в національно-громадській праці. Стипендії призначені на оплату спеціяльних програм та перебування в українському інтернаті.

Подання на стипендії враз із знимкою, життєписом, посвідками академічних успіхів і громадської праці просимо надіслати до кінця червня 1989 року на адресу Фундації УВУ в Америці: Ukrainian Free University Foundation, Inc. 203 Second Ave, New York, N.Y. 10003.

Білоруська проблематика на академічних зустрічах у Чикаго

У п'ятницю, 31-го березня ц. р., у філії Українського Католицького Університету в Чикаго відбулася цікава доповідь провідного білоруського діяча в екзилі д-ра Яна Запрудніка, керівника білоруського відділу радіо „Свобода" в Ню Йорку. Доповідач-гість говорив на актуальну сьогодні тему про національне відродження в Білорусії в останньому часі.

Я. Запруднік розпочав свою доповідь українською мовою, а потім перейшов на білоруську, яку присутні добре розуміли, як найближчу до української слов'янську мову. Доповідач представив складні відносини в совєтській Білорусії після Другої світової війни, а зокрема зусилля брежнєвського режиму приспішено русифікувати цю слов'янську націю, створюючи модель для українців, щоб відтак формувати „совєтський народ" на спільній російськомовній культурі. Проте, несподіванкою для багатьох, навіть за кордоном було відродження національної свідомости та посилення руху в обороні білоруської мови й культури в останніх роках. До політизації білоруського культурно-національного руху причинився також сталінський злочин — відкриття тисяч трупів в Куропатах, недалеко Мінська. Зокрема активну участь у сучасному русі бере молодь та письменники, подібно як і в Україні, а імена таких діячів, як Бикау, Кукобака та Алесь Адамович стали сьогодні прапорними для білоруського народу.

Доповідь д-ра Запрудніка викликала жваве зацікавлення серед присутніх, між якими була половина білорусів, що виявила дискусія.

В рамках курсу політичних наук „Держава, національність і релігія у Східній Европі", який вів у весняному семестрі 1989 року проф. В. Маркусь в університеті Лойоли, доповідав про білорусію проф. Тома Бирд з Нюйоркського міського університету. Тому що цикл викладів був присвячений 1000-літтю християнства Київської Русі, доповідь проф. Бирда стосувалася теми „Вплив християнства на білоруську національність і культуру". Т. Бирд яскравими штрихами представив історію християнства на білоруських землях, від княжих часів через спільну Литовську державу, у якій фактично домінувала білоруська культура, до пізніших часів, коли сусідні польська і російська культури та їх національні форми християнства боролися за впливи в Білорусії ціною заперечення самобутньої білоруської культури і національної ідентичности.

Проте у XIX столітті починає відроджуватися ідея білоруської національної окремішности та народна культура і письменство.

Новітній білоруський національний рух завершився утворенням у 1918 р. Білоруської Народної Республіки, а згодом Білоруської Автокефальної Православної Церкви та замітним розвитком білорусизації культури у 1920-их роках. Це все було брутально припинено, як і в Україні, в 1930-их роках. В 1941-44 рр. відновлено автокефальну Церкву та політичну репрезентацію у формі Центральної Білоруської Ради. Останні події доводять, що в Білорусії, зокрема серед інтелігенції і молоді, сильно виявляються прагнення до національного самоствердження. В боротьбі за білоруську національність з одного боку, та проти поглинення її сусідніми потужними сусідами й релігійними ідеологіями — польським римо-католицизмом та російським православ'ям, з другого, найбільше жертв зазнала білоруська уніятська Церква, яка після Берестейської унії протягом двох з половиною сторіч буйно розвивалася й могла стати тим, чим була Греко-Католицька Церква в Західній Україні.

В дискусії порушено цілий ряд цікавих аспектів білоруської національности й релігії.

Н. Н.

Цікавляться Україною та її мистецтвом

Чим більше терпить український народ, тим більше світ знає про нас, про нашу культуру й історію. Особливо це сталося після чорнобильської катастрофи. Думаю, що нема нині закутка на земній кулі, щоб не знали, що існує такий великий український народ зі своєю мовою і культурою.

В суботу, 15-го квітня, 62-ий Відділ Союзу Українок Америки в Глен Спей, Н.Й., під головуванням Марти Цимбалістої зустрів у себе велику групу американських жінок лютеранського віровизнання (95 осіб). Зустріч відбулася в українській католицькій церкві св. Володимира в Глен Спей. Американок дуже зацікавила ця чудова дерев'яна церква в гуцульському стилі, чого Америка у себе не має. Всі були захоплені як зовнішнім, так і внутрішнім виглядом. Особливо їх цікавили ікони, іконостас та хоругви.

Отець Юліян, парох церкви св. Володимира, пояснив присутнім значення ікон та іконостасу в церкві, а також те, що кожна віруюча українська родина має ікони у своєму домі, до яких молиться. Отець Юліян розповів про українські великодні звичаї та традиції.

Д-р Богдан Цимбалістий коротко розповів про ікони та іконостас — про історію та їх значення. Особливу увагу звернув на іконостас, як велику прикрасу Божого Храма та про свячення отцями Найсвятіших Дарів за його дверима.

Після розповідей і пояснень гості цікавились багатьма речами, на які одержували вечерпні відповіді від о. Юліяна та д-ра Цимбалістого. Особливо з великим зацікавленням розглядали ікони.

Після всього гості були запрошені в церковну залю. Там був приготований традиційний великодній стіл з бабками та писанками, чудова виставка українських писанок, яких, може, вони ніколи не бачили у своєму житті.

Цю виставку і стіл приготувала довголітня мистецька референтка Галина Кандюк, і писанки були переважно її роботи.

Голова Відділу Марта Цимбаліста привітала присутніх на залі та попросила Галину Кандюк до слова, яка прочитала реферат про техніку писання писанок та про їх символи: життя, любов і краса.

Після прочитання реферату всі оглядали писанки та багато з гостей цікавилися технікою виконання. На численні запитання відповідала Галина Кандюк та колишня голова Відділу Ірена Кіндрачук.

На велике здивовання гостей, союзянки гостили цю велику групу смачним домашнім печивом та кавою.

З великим задоволенням і вдячністю від'їхали гості до відпочинкової оселі „Капопіа", що знаходиться п'ять миль від Глен Спей, куди вони час від часу з'їжджаються на відпочинок та зустрічі.

Нам у свою чергу було приємно розповісти про наше мистецтво, культуру та звичаї і тим самим дати більше знати про наш український народ американській спільноті.

Ольга Линник

Троє мистців з України виступлять в Ню Йорку

Ню Йорк. — За посередництвом клюбу Круглого Стола при співпраці відділу УАКРади тут відбудеться в п'ятницю, 9-го червня ц.р., о год. 7-ій вечора концерт українських народних і популярних пісень.

В програмі концерту виступлять: Лідія Михайленко, альт — солістка Київськогок Театру Естради, Ігор Кушплер, баритон — соліст Львівського Оперного Театру, Мар'ян Шуневич, баритон — соліст Львівської філгармонії.

Концерт відбудеться в приміщеннях Українського Народного Дому, 140 Друга авеню. Вступ 5 дол. від особи.

У Вашінгтоні, заходом Об'єднання Українців Вашінгтону, концерт буде повторено в п'ятницю, 7-го липня ц.р., о год. 7-ій вечора в Саммер Скул — Мюзіюм енд Аркайвс, 1201 — 17 вулиця Н.В.

КИТАЙСЬКА МОЛОДЬ, що студіює в американських університетах з лютою зареаґувала на суботішній напад вояків на студентську молодь в Пекіні. Велика кількість китайських студентів у Гарвардському університеті голосно виступили через засоби масової інформації, натаврувавши акції свого уряду і війська проти власного народу, а в окремому листі до президента Джорджа Буша заявили, що комуністична партія перетворилася у „фашистське диктаторство". Ці студенти в більшості це еліта китайського народу, а багато з них це діти високих партійних чиновників. Вони закликають президента Буша і Конґрес відкликати американського амбасадора з Пекіну, заборонити дальші американські інвестиції в Китаю та цілком припинити продаж зброї Китаєві.

У БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА І ДЯДЬКА

бл. п. ред.

Романа Михайловича МАЛАНЧУКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в неділю, 11-го червня 1989 р. від 10-ої год. ранку
в Українській Православній Катедрі
св. Володимира в Ню Йорку
160 Захід 82-га вул.

Друзів і Знайомих до спільної молитви за спокій душі Відійшлого Романа просять:
ОЛЬГА І МАРІЯ — дружина і донька
СТЕПАН І МИРОСЛАВ — брати з родинами

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 3-го квітня 1989 року, в Гамілтоні, Канада, відійшов у Вічність наш БАТЬКО, БРАТ, ДІДУНЬО і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

Володимир Бойко

Цією дорогою складаємо глибоку і сердечну подяку Всеч. о. крилошанинові Юрієві Ковальському за відправлення Панахид, Святої Літургії та похоронних відправ. Дякуємо Всеч. Отцям, які відвідували Покійного в лікарні.

Членам Хору і диригентові М. Костикові за спів під час похоронних відправ.

П. Зенонові Кобилянському, мґр є. Мастикашеві і М. Бучкові за прощальні слова.

Ветеранам з рядів 1-ої Дивізії Української Національної Армії, членам відділу Української Стрілецької Громади і Філії Українського Національного Об'єднання в Гамілтоні за почесну стійку.

Всім нашим Приятелям за вислови співчуття, за участь в похоронних відправах, за пожертви на Служби Божі за упокій душі Покійного та пожертви на добродійні цілі.

Членкиням Відділу ОУК та членам Філії УНО, Відділу УСГ в Гамілтоні за влаштування поминок.

Лікарям і медичному персоналові Гемілтон Дженерал Госпітал за зразкову опіку в часі довготривалої недуги Покійного.

Д-рові Франкові Мартинюкові за безкорисну опіку Покійним та поради родині через довгі місяці недуги.

Всім, хто відвідував Покійного в лікарні.

Зокрема дякуємо близьким Приятелям і Сусідам Покійного, які через довгі роки дали вияви щирої приязні до Нього:

Пані Ірені Петлюрі і її синові Володимирові;
Анні і Петрові Литвинам;
Марії і Зенонові Кобилянському;
Володимирові Стеців;
Юрієві Савчукові;
Управительці Дому ім. Т. Шевченка в Гамілтоні Дж. Слюсарчук.

Дякуємо Управі Філії Суспільної Служби Українців Канади в Гамілтоні за переведення збірки на допомогу потребуючим в Україні в сумі 1055 доларів та всім жертводавцям на ту ціль:

по 100 дол.: Роман і Ірена Бойко, Микола і Ярослава Плав'юк;
по 50 дол.: Михайло Бучок, Родина Петлюрів, Тим і Уляна Прайс, Таїса Ружицька;
40 дол.: Роман Чіпчар;
разом пожертву в сумі 100 дол. зложили: Марія і Володимир Мота, Любомира і Ярослав Паньків, Оксана й Александер Цибульські;
по 25 дол.: Д. Боєчко, М. Костик, Е. Мокрей, П. Мурій, Д. Пищ, Є. Яровенко, Лідія і Володимир Хоменко;
по 20 дол.: Р. Гнатишак, І. Дашко, І. Домарадзкий, К. Когут, мґр П. Копачівський, З. Мороз, О. Мурій, Стефанія і Маріян Пилат, С. Равро, В. Сенко;
по 10 дол.: інж. Я. Багрій, О. Бучацька, М. Главка, В. Ґавдан, Я. Ґеррі, І. Дрозд, Ю. Маґур, М. Мамчук, М. Рудик, Б. Садівський, А. Стецькович, П. Тимків, В. Тиховський, А. Яцків.

Дякуємо жертводавцям на Фундацію ім. О. Ольжича в ЗСА: інж. М. і А. Герець, д-р З. і О. Мельник — по 50 дол., і д-р І. і Т. Кохан — 25 дол.

Виконуючи волю Покійного Родина переслала:

на Фундацію ім. О. Ольжича	1000 дол.
потребуючим в Україні	500 дол.
на громадські цілі	150 дол.
на українську пресу	150 дол.

Сини — РОМАН І БОГДАН БОЙКО
Дочка — ЯРОСЛАВА ПЛАВ'ЮК
Брат — ЯКІВ БОЙКО

з Родинами

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 11

Укр. кат. церква св. Івана Хрестителя в Нюарку	50.00
д-р В. Боднар, Парма	25.00
К. Снилик, Вудленд Гайтс	22.85
Н. Н.	20.00
Х. Білинська-Смит, Бові	15.00
М. Дармохвал, Бриджвотер	15.00
З. Семків, Корнвеллс Гайтс	15.00
Н. Штогрин, Ґлендейл	15.00
д-р Ю. Мовчан, Македонія	12.00
В. Білянич, Віндсор	10.00
М. Босий, Чикаго	10.00
Н. Гафткович, Гартфорд	10.00
Д. Головатий, Піттсбург	10.00
Комітет вшанування М. Дмитренка, Дітройт	10.00
К. Кос-Брук, Міннеаполіс	10.00
Я. Курдидик, Вестон	10.00
Я. Малинівський, Джерзі Сіті	10.00
А. М. Мончак, Ор...нс	10.00
І. Палій, Йонкерс	10.00
д-р А. Олеарчик, Черри Гілл	10.00
С. Савчук, Елмгирст	10.00
П. Сакала, Йонкерс	10.00
М. Скробала, Баффало	10.00
УЛТПА, Чикаго	10.00
д-р О. Сацюк, Сан Джерман	9.00
В. Миколинський, Монтреаль	8.00
П. Максимонко, Баррінгтон	6.00
Р. Байлак, Ричмонд Гілл	5.00
Р. Бучинський, Бирлінгтон	5.00
В. Варецький, Філядельфія	5.00
М. Величко, Сиракюзи	5.00
В. Гаргай, Ляшін	5.00
Я. Гречка, Філядельфія	5.00
Е. Дзюба, Вест Сенека	5.00
Н. Дністрян, Каллікун	5.00
Р. Домбчевський, Рочестер	5.00
М. Дребич, Бронкс	5.00
Я. Жеребецька, Сасакатун	5.00
О. Забігач, Морріс Плейнс	5.00
А. Каніщак, Піксхілл	5.00
Ю. Клим, Клифтон	5.00
Д. Конюх, Воррен	5.00
В. Лаврів, Парма	5.00
О. Левицький, Вудгейвен	5.00
Г. Мартинів, Норт Порт	5.00
В. Орищак, Джамейка Плейнс	5.00
Д. Пенцак, Віндзор	5.00
М. Перейма, Ля Саль	5.00
О. Ранівська, Віндсор	5.00
В. Снігурович, Демотте	5.00
Ю. Федюк, Мидлтавн	5.00
М. Яцусь, Піскатавей	5.00
Д. Куданович, Міннеаполіс	3.00
В. Левицький, Мейплвуд	3.00
О. Макар, Савтфілд	3.00
В. Марущак, Клифтон	3.00
М. Шумський, Торонто	2.77
В. Бойко, Менвілл	2.00
І. Ґрес, Джерзі Сіті	2.00
М. Лишик, Перт Амбой	2.00
В. Михайлів, Філядельфія	2.00
Т. Моторний, Вашінґтон	2.00
І. Пелех, Морріс Плейнс	2.00
В. Рак, Асторія	2.00
Р. Стецько, Бостон	2.00
В. Тимчишин, Ню Йорк	2.00
о. І. Ткачук, Ню Йорк	2.00
М. Трачук, Торонто	2.00
І. Черниченко, Патерсон	2.00

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на літній сезон на Союзівці заплановано такі турніри:

8- 9-го липня — УСЦАК-Схід
12-13-го серпня — Подвійні ігри
1- 4-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
7- 8-го жовтня — КЛК.

Весняний концерт школи св. Йосафата в Пармі

Парафіяльна школа при катедрі св. Йосафата, що існує вже понад 50 років і яку провадять Сестри Василіянки, втішається доброю опінією серед жителів Великого Клівленду. Її відвідують майже всі діти українських родин, а також немало дітей неукраїнського походження.

Причиною популярности цієї школи є в першу чергу її високий рівень навчання, глибоко-моральне християнське виховання, розумна дисципліна, стосована до дітей її учителями-Сестрами Василіянками й світськими учителями й майже повсякчасний контакт із школою родичів дітей.

Діти в цій школі набувають не лише широкого й доброго їм потрібного знання своїх предметів, вони тут і присвоюють собі багато таких добрих прикмет, яких не завжди можна навчитися та собі засвоїти в загальних публічних школах. Тому тут, в цій школі, завжди панує лад і порядок, любов до естетичного вигляду в дбайливому одяганні в приписані школою мундурки.

Діти також практично привчаються та набувають звичок найшляхетніших моральних християнських чеснот, а зокрема любови ближнього, беручи часто участь у збірках на допомогу менше щасливим від них.

Одним із прикладів публічного виступу учнів школи св. Йосафата був їхній весняний концерт, що відбувся в п'ятницю, 21-го квітня ц.р., у великій залі парафії св. Йосафата.

До програми концерту входили народні пісні, танки та п'єса на три відслони „Великодні дзвони".

У першій частині концерту виступили дитячі хори 1, 2 і 3 кляс з піснями: „Ой, ну, люлі коточок", „Ой лис до лисиці" й „Пісня про жабу", кляси 4 і 5 з піснями: „Вулиці Льоредо", „Не буду сумувати" і „„Ходить гарбуз", кляси 6, 7, 8 з піснями: „Христос Воскрес", „Залишіть мою душу" і „Вчіть своїх дітей" а в кінці виступив садочок і 1-ша кляса, які проспівали народню „Веснівку".

Хори підготовляла та ними керувала М. Баслядинська. Її спосіб диригування був надзвичайно вмілий. Всі діти з увагою і зосередженням пильно слідкували за рухами рук диригентки. Діти здисципліновано виконували вказівки. Ні разу не було якогось „вискоку" чи запізненого закінчення кожної пісні! А це ж діти! Вивчити дітей, вже від садочка почавши до так здисциплінованого й граного виконання всіх пісень, це неабияка штука. В цьому велика заслуга нашої здібної вчительки музики й диригентки.

Після перерви, в другій частині програми, діти відограли п'єсу на три дії „Великодні дзвони", змістом якої є переживання і розпука осамітненої, осиротілої людини, яка нарікає на свою долю і жаліється, що йому Бог не помагає і залишив його доживати свого віку в біді й нужді. Свої нарікання виливає в пісні. Тут з'являється молода людина, яка, вислухавши жалі самотньої людини, переконує її, що Бог ніколи не залишає нещасних без помочі, коли вони Його про допомогу просять. Виконання цих роль учнями Романяком з 8-ої кол. і Задойним з 7-ої кл. сольовим співом та дуетами було надзвичайно добре. Напевно колись стануть вони добрими співаками.

Зворушений сильною вірою молодої людини, наш самотній нещасливець міняє свою настанову до життя і вірить, що Бог йому поможе в його горю. Він тепер і сам помагає іншим, ще більше потребуючим, як він сам. І коли попри його хату проходить бездомна нещасна жінка з малою дитиною, він приймає її в свою хату, гостить і допомагає їй чим може. Бог його за це винагороджує. В часі його відсутности добрі люди приносять і кладуть під його хатою багато всякого добра. Тепер він ще сильніше вірить в доброту Бога.

Автором дитячої п'єси є учителька української мови С. Телішевська. Режисерували С. Телішевська та А. Завадівська, музичне оформлення і диригування М. Баслядинська, музичне оформлення і фортепіяно І. Кулик, оформлення сценидекорації Д. Кульчицька, озвучення З. Цибик, звуковою системою допомогла школа українських танців „Каштан".

С. Воляник

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА ТИМКІВ, з дому Салабай, член УНС Відд. 368-го ім. Миколи Лисенка в Маямі Фла. померла 29-го квітня 1989 року на 73-му році життя. Нар. 1915 року в селі Кропивна, пов. Золочів, Галичина. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку мужа Юрія та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 5-го травня 1989 року на цвинтарі Св. Марії в Абінгтоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ВОЛОДИМИР ФЕДОР, член УНС Відд. 123-го ім. Св. Марії в Скрентоні, Па. помер 4-го травня 1989 року на 77-му році життя. Нар. 1911-го року в Тейлор, Па. Членом УНС став 1929 р. Залишила у смутку двох синів Володимира, Федора мол. і Михаїла; доньок Анну Лії і Патрисю Креймер, сестру Алісу Гайнос і брата Григорія та дальшу родину. Похорон відбувся 6-го травня 1989 року на цвинтарі Св. Марії в Тейлор, Па.

;Вічна Йому Пам'ять!

С. Голик, секр.

БОГДАННА ГРИВНАК, член УНС Відд. 174-го Т-ва „Ватра" в Дітройті, Миш. померла 12-го грудня 1988 року на 74-му році життя. Нар. 1914 року в селі Іванє Пусте, Тернопіль, Україна. Членом УНС стала 1966 року. Залишила у смутку сина Романа, брата Константина з родиною; родини: Гривнаків, Бриковичів, Ганкевичів, Соневицьких, Кисілевських, Ухачів та родину в Україні. Похорон відбувся 15-го грудня 1988 року на цвинтарі Вознесіння в Мт. Клеменс.

Вічна Їй Пам'ять!

Атанас Слюсарчук, секр.

МИХАЙЛО БЕРНАДИН, член УНС Відд. 55-го ім. св. арх. Михаїла в Киртіс Бей, Мд., помер 10-го квітня 1989 року на 73-му році життя. Нар. 1915 року в Балтиморі, Мд. Членом УНС став 1944 року залишив у смутку дружину Анну, дочку Еміліенн, сина Михайла та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 13-го квітня 1989 року на цвинтарі Рос Гілл Меморіял Парк, у Віррір, Ка.

Вічна Йому Пам'ять!

Адам Гніздин, секр.

АННА ПОСІКО, член УНС Відд. 36-го ім. Св. Марії в Рочестері, Н.Й., померла 9-го січня 1989 року на 69-му році життя. Нар. 10-го червня 1920 року в Україні. Членом УНС стала 1971 року. Залишила у смутку три дочки: Любу з мужем Леррі Стінман, Людмилу з мужем Доналдом Макомбер, Ольгу з мужем Тимотесм Малкомб; сина Миколу з дружиною Джуділ; троє внуків Христофора, Емілія і Джонатана. Похорон відбувся 11-го січня 1989 року на цвинтарі Св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Ковальчук, секр.

МИХАЙЛО ЗАРУЦЬКИЙ, член УНС Відд. 45-го Т-ва „Любов" у Філядельфії, Па. помер 22-го грудня 1988 року на 67-му році життя. Нар. 1922 року в Пенсильванії. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку дружину Джоенн і сина Михайла мол. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Гробу у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Пришляк, секр.

ОЛЕКСА БАРДАХІВСЬКИЙ, член УНС Відд. 368-го, Т-ва ім. Миколи Лисенка в Маямі, Фла., помер 2-го травня 1989 року на 75-му році життя. Нар. 1913 року в селі Мацьковичі, Перемишль, Галичина і став членом УНС в 1951 році. Залишив у смутку брата Івана та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся дня 6-го травня 1989 року на цвинтарі Флеглер Меморіял Парку Мавзолеум в Маямі, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар.